

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra sociální patologie a sociologie

Aspekty práce s digitálními médii u dětí předškolního věku

Bakalářská práce

Autor: Kamila Kadlecová

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální patologie a prevence

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: PhDr. Josef Kasal, MBA., Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Lucie Špráchalová

Zadání bakalářské práce

Autor: Kamila Kadlecová

Studium: P16K0309

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální patologie a prevence

Název bakalářské práce: **Aspekty práce s digitálními médii u dětí předškolního věku**

Název bakalářské práce Aspects of working with digital media in preschool children
AJ:

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem práce je definovat digitální média a jejich postavení ve společnosti. Zabývá se především sociálními aspekty, které ovlivňují vývoj dětí v předškolním věku při práci s digitálními médii. Věnuje se životnímu stylu současných rodin a roli rodičů při seznamování dětí s technikou. Součástí bakalářské práce je zpracování metodiky práce s elektronickými médii u předškolních dětí.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. Masová média. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-466-3.
JIRÁK, Jan a Helena PAVLIČÍKOVÁ. Média pod lupou: (mediální výchova jako téma celoživotního vzdělávání). Praha: Powerprint, 2013. ISBN 978-80-87415-70-2. KRAUS, Blahoslav. Životní styl současné české rodiny. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-544-8.
MEYROWITZ, Joshua. Všude a nikde: vliv elektronických médií na sociální chování. Praha: Karolinum, 2006. Mediální studia. ISBN 80-246-0905-3. MUSIL, Josef. Sociální a mediální komunikace. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-7452-002-0.
SPITZER, Manfred. Kybernemoc!: jak nám digitalizovaný život ničí zdraví. Přeložil Iva KRATOCHVÍLOVÁ. Brno: Host, 2016. ISBN 978-80-7491-792-9.

Garantující pracoviště: Katedra sociální patologie a sociologie,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Josef Kasal, MBA, Ph.D.

Oponent: Mgr. Lucie Špráchalová

Datum zadání závěrečné práce: 22.1.2018

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce PhDr. Josefa Kasala, MBA, Ph.D. samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

Ve Vrbové Lhotě dne

Kamila Kadlecová

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala panu PhDr. Josefu Kasalovi, MBA, Ph.D. za odborné vedení a za jeho podnětné rady a připomínky při tvorbě mé práce. Děkuji také své rodině, především prarodičům, synům a pracovnímu kolektivu za trpělivý přístup a podporu při studiu.

ANOTACE

KADLECOVÁ, Kamila. *Aspekty práce s digitálními médii u dětí předškolního věku*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2019. 70 s. Bakalářská práce.

Cílem práce je definovat digitální média a jejich postavení ve společnosti. Hlavními tématy práce jsou především sociální aspekty, které ovlivňují vývoj dětí v předškolním věku při práci s digitálními médii, životní styl současných rodin a role rodičů při seznamování dětí s technikou. Ve výzkumné části je zpracovaná tematická analýza videí z video kanálů YouTube, kterou doplňuje metodika práce předškolních dětí s médii.

Klíčová slova: digitální média, předškolní věk, rizika užívání médií, mediální volný čas, mediální gramotnost.

ANNOTATION

KADLECOVÁ, Kamila. The aspects of preschool children operating digital media. Hradec Králové: Faculty of education University of Hradec Králové, 2019. 70 pp. Bachelor Degree Thesis.

The objective of this thesis is to define digital media and its role in society. The main subjects are social aspects that influence the development of preschool children when operating digital media, the lifestyle of contemporary families and the role of parents in introducing children to technology. The research part contains a thematic analysis of videos from YouTube video channels complemented by methodology of preschool children operating media.

Keywords: digital media, preschoolage, risks of media usage, free time with media, media literacy.

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2017 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, dizertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum:.....

Podpis studenta:.....

Obsah

Úvod	9
1 Média	10
1.1 Charakteristika médií.....	10
1.2 Nová média.....	11
2 Děti předškolního věku a digitální média	13
2.1 Stadium předškolního věku	13
2.2 Vliv médií v procesu socializace	14
2.3 Možná rizika informačních a digitálních médií ve vývoji předškoláků	17
2.3.1 Poruchy smyslového vnímání	17
2.3.2 Nedostatek pohybu	18
2.3.3 Úroveň vzdělávání	19
3 Životní styl současných rodin	21
3.1 Charakteristika současných rodin.....	21
3.2 Mediální volný čas.....	24
3.3 Mediální výchova a gramotnost.....	26
3.3.1 Mediální výchova v rodině.....	29
4 Výzkum fenoménu „Youtuber“	35
4.1 Cíl výzkumu a výzkumné otázky	35
4.2 Vybraní youtubeři (YT) a informace z jejich YouTube kanálu	37
4.3 Vybraná videa youtuberů	40
4.4 Použité metody	40
4.4.1 Metoda sběru dat	40
4.4.2 Metoda analýzy dat.....	41
4.5 Analýza dat	42
4.6 Výsledky výzkumné.....	43
4.7 Diskuse k výsledkům výzkumné části.....	60
5 Závěr	62
6 Seznam použitých zdrojů	63
7 Seznam tabulek	69
8 Seznam obrázků	70

Úvod

Bakalářská práce je zaměřena na aspekty práce s digitálními médii, konkrétně u dětí předškolního věku. Domnívám se, že se jedná o aktuální téma, neboť jsme v současné době obklopeni technologiemi více, než si uvědomujeme. S příchodem nových technologií si můžeme zjednodušit každodenní povinnosti a také se bez nich v jistých záležitostech neobejdeme. Jedná se především o práci s internetem a s tím související používání notebooků, tabletů, chytrých telefonů s rozmanitými aplikacemi. V závěrečné práci je pozornost věnována cílové skupině předškolních dětí, protože se s médii seznamují již v raném věku. Cílem práce je definovat digitální média a jejich postavení ve společnosti a objasnit informace ohledně možných rizik souvisejících s užíváním digitálních médií, dále se práce zabývá tím, jakou roli mají rodiče v procesu socializace při současném životním stylu rodin a zvyšování mediální gramotnosti rodičů tak, aby mohli své děti naučit, že práce s médii může být přínosná, ale i naopak.

Autor, který se uvedenou problematikou zabývá, je například Spitzer (2016), který realizoval výzkumy v Německu, a konečné výsledky jsou alarmující. Ke správnému vývoji dětí má přispívat to, že se v mateřských školách budou používat tablety a nejspíše v páté třídě bude mít každý žák k výuce vlastní notebook. Přehlíží se přitom fakt, že zejména v dětství a mládí může závislost vzniknout snadno. Dospělí, kteří mají plně vyvinutý mozek, dokážou návykové látky nebo rizikovému chování odolávat, děti ovšem nikoli. Ty jsou digitálními informačními technologiemi vysloveně sváděny (Spitzer, 2016, s. 16). S názorem Spitzera souhlasím, ale musím dodat, že média patří k životu a neměli bychom zastávat pouze negativně zaměřený postoj. Přikláním se ke směru, že by děti měly poznávat svět kolem sebe jak vlastním smyslovým vnímáním, zároveň dát dítěti možnost poznávat svět prostřednictvím médií, ale to se neobejde bez mediální výchovy v rodině, ve škole, ale i osvěty v této oblasti.

Výzkumná část obsahuje tematickou analýzu videí z video kanálů YouTube, kterou doplňuje metodika práce s médii, konkrétně rodiče s předškolním dítětem při sledování a hodnocení videí z kanálů YouTube. Youtuberi jsou totiž fenoménem dnešní doby a děti už i v předškolním věku jejich videa sledují a jsou jejich vzorem. Bakalářská práce je určena pro širokou veřejnost i studenty, kteří se zajímají o zpracované téma.

1 Média

První kapitola popisuje základní pojmy problematiky a to médií a jejich proměnou do současné podoby.

1.1 Charakteristika médií

Masovými médii se rozumí periodický tisk, který zahrnuje časopisy a noviny určené široké veřejnosti, dále rozhlasové a televizní vysílání, ale i dnes již běžné sdělení na internetu, ať už přes různé zpravodajské portály, uživatelské servery typu YouTube, osobní blogy nebo sociální sítě. Jedná se o společenské formy komunikace, jak uvádí Jiráková a Köpplová, jejichž charakteristickým rysem je to, že díky technickým, organizačním a distribučním možnostem jsou dostupné neomezenému množství adresátů/uživatelů a využívány jejich velkým počtem. Jejich obsahy jsou použitelné v oblasti zábavy, poučení, různých návodů a jsou nabízeny průběžně nebo pravidelně (Jiráková, Köpplová, 2015, s. 18). Podle Gilese se termín „masmédiá“ v posledních letech stal zastaralým nejspíše proto, že pokud lidé mluví o médiích, mají téměř vždy na mysli masmédiá, část „mas“ časem odpadla (Giles, 2012, s. 14).

Historie tradičních médií, podle Gilese, má počátky v 17. století. Vynález knihtisku nás zavádí do středověku, ale pokud jde o masovou cirkulaci a okamžitou komunikaci, měli bychom na pomyslnou startovací čáru položit první noviny, které se objevily v Německu v roce 1609. První britský tisk se pak objevil až o sto let později a obsahoval převážně inzerci. Mít alespoň jednu celonárodní novinu začalo být pro rozvinuté země nezbytností. V osmnáctém století přibýly k novinám časopisy, které se postupně specializovaly na volnočasové aktivity politiku, současné dění. Další média jako rozhlas a telefon se objevila ve 20. století, kdy došlo k intenzivnímu ekonomickému, průmyslovému a technologickému rozvoji a objevu fotografie a filmu (Giles, 2012, s. 16- 17).

1.2 Nová média

S pokrokem v oblasti informačních a komunikačních technologií se obraz masmédií proměňuje. Giles hovoří o tom, že nová média odlišují počítačová média od tradičních vysílacích médií typu rozhlasu, televize, a že nad všemi ostatními novými médii trůní internet. Základní komunikační síť, která spojuje všechny počítače světa. Odborníci odlišují stadia webového vývoje na Web 1.0 a Web 2.0, který se vztahuje k médiím po roce 2000, a to objevením sociálních sítí a blogů. Masmédia se rozšířila o přístroje komunikující s internetem, zejména pak mobilů a digitálních přehrávačů typu iPod, které nahrazují klasické mobilní telefony a přenosné přehrávače typu walkman. Stará média se etablovala v rámci nových médií. Noviny, rádia, televizní stanice stvořily online verze, které se staly stejně důležitými, jako předchozí offline verze (Giles, 2012, s. 17-18).

Šerý uvádí, že stará média zahrnující tisk, rádio a televize nabízela veřejnosti jistou univerzálnost, ale s příchodem internetu se ohlašuje nová éra. Jde o další krok k proniknutí technologií do privátního prostoru, posiluje nerovnost a činí ji méně viditelnou (Šerý, 2009, s. 128). Myslím si, že autor zde uvažuje nad anonymitou, která je v souvislosti s novými médii, příznačná.

Konvergenci médií popisují Jiráček a Köpplová tak, že se jedná o soubor technologických změn, jejichž podstatou je právě digitalizace a rozvoj možnosti jejich přenosu prostřednictvím optických kabelů, satelitů a počítačových sítí. Výrobní konvergence spočívá v tom, že se zvyšuje tendence sbližovat (konvergovat) v oblasti přípravy, distribuce a způsobu nabízeného vnímání obsahů. Přejít na nová digitální média umožnil, že se noviny zpracovávají elektronicky a v konečné fázi jsou nabízeny v tištěné podobě nebo v elektronické podobě a jsou nabízeny prostřednictvím internetu. Jednotlivé zprávy lze zaslat i na e-mailovou adresu nebo textovou zprávou na mobilní telefon. Uživatelská konvergence spočívá v tom, že můžeme využít různých médií s podobným výsledkem. Prakticky to vypadá tak, že film v digitální podobě, který je nahraný například na digitální disk (DVD), je možné sledovat pomocí televizoru, ale také na obrazovce počítače a knihu si můžeme přečíst na displeji digitálního diáře či mobilního telefonu. Funkční konvergence pak znamená, že se přístroje začaly slučovat a čím dál častěji se vyskytují společně. Jde zejména o mobilní telefon s digitálním fotoaparátem nebo televizní vysílání v prostředí internetu (Jiráček, Köpplová, 2015, s. 39).

V souvislosti s tématem bakalářské práce bych chtěla zmínit, že s technologickým pokrokem u mobilních telefonů, roste oblíbenost tohoto přístroje nejen u dospělých, ale i u mladých uživatelů. Mít kvalitní chytrý telefon s nejrůznějšími funkcemi a aplikacemi, je moderním trendem současnosti. Oblíbenou funkcí je vestavěný fotoaparát a kamera. Giles uvádí, že první mobil s kamerou se objevil v Japonsku v roce 2000. Koncem desetiletí byla možnost natáčet a fotit univerzálním rysem téměř všech novějších modelů, přičemž kapacitu a přenosové možnosti už měl mobil stejné jako jakýkoli jednoduchý digitální fotoaparát (Giles, 2012, s. 156).

2 Děti předškolního věku a digitální média

Druhá kapitola shrnuje informace ohledně předškolního věku z hlediska vývojové psychologie, vlivu médií na proces socializace a obsahuje výčet možných rizik spojených s užíváním digitálních médií.

2.1 Stadium předškolního věku

Je období mezi třetím a šestým rokem života. Helus uvádí, že v tomto období dochází k významným vývojovým změnám, které spočívají v růstu obratnosti, v nových možnostech myšlení, v pokroku ve výtvarném projevu, v proměnách v sociálním životě, ve hře na sociální role, formování základů mravnosti (Helus, 2009, s. 240). Růst obratnosti je v tomto období důležitým bodem. Podle Říčana růst obratnosti umožňuje předškolákovi, aby se naučil sám obléknout, obsloužit se (i na záchodě) a pomáhat doma při jednoduchých pracích. Vyžaduje se to od něj ani ne tak proto, aby skutečně pomohl, ale aby se v něm vypěstoval smysl pro povinnost a podporovalo se jeho sebevědomí (Říčan, 2014, s. 12). S růstem obratnosti souvisí i používání digitálních médií. Pokud se dítě umí ve třech letech obléknout, není pro něj těžkým úkolem uchopit do ruky ovladač od televize a pustit si ji nebo automatickým pohybem spustit aplikaci na chytrém telefonu či tabletu.

Vágnerová charakterizuje předškolní věk tak, že konec fáze není určen jen fyzickým věkem, ale především sociálně v okamžiku, kdy dítě nastoupí do školy. Pro předškolní věk je typická stabilizace vlastní pozice ve světě a diferenciací vztahu ke světu. V jeho poznání dítěti pomáhá představivost, je to fáze fantazijního zpracování informací, intuitivního uvažování, které ještě není regulováno logikou a dítě tak svou představu přizpůsobuje vlastním možnostem poznání a potřebám (Vágnerová, 2012, s. 173). Svět malého předškoláka je, dle Matějčka, světem kouzelným, kdy zákony logiky a jiné vymoženosti dospělého světa, ještě neplatí. Vše co se děje, má nějaký vztah, když ne k dítěti samotnému, aspoň k světu lidí obecně. Matějček dále hovoří o tom, že v tomto období je v rozvoji dětská fantazie. Fantazie dětí bývá svěží, neotřelá a tvořivá. Tvořivost právě můžeme vidět v dětské hře, která je převládající spontánní činností. Děti předškolního věku si rády hrají na maminku a tatínka, ale přidávají k tomu nové prostředí nebo motivy pohádek. Do hry promítají to, co je obklopuje.

Hrají si na doktory, na školku a často mívají svého pohádkového kamaráda. Děti mají pozorovatelský talent a rády si hrají na rodiče či učitelky v mateřských školách a přehrávají běžné denní situace, což si dospělí neuvědomují. V období třetího roku se také dítě začíná seznamovat se svými vrstevníky. Před vstupem do školy je dítě společenským tvorem, dovede si s druhými dětmi hrát, dovede s nimi ve hře spolupracovat a přizpůsobí se kolektivu (Matějček, 2017, s. 133-137). Kamarádství s vrstevníky nabývá výrazného významu. Dle Vágnerové je významným kritériem pro volbu kamaráda v předškolním věku pohlaví, kdy převažuje inklinace k pohlaví stejnému, dále zevnějšek, imponující a přátelské chování. Výchovné působení na harmonické soužití dětí má velký vliv a může mít, v dlouhodobém výhledu, pozitivní důsledky (Vágnerová, 2012, s. 128-129).

2.2 Vliv médií v procesu socializace

Jak již bylo uvedeno v textu výše, děti se setkávají s médii v různých formách již v raném dětství. Helus popisuje předškolní věk a změny s ním související tak, že jsou pro děti významným mezníkem v jejich životě. Je třeba si uvědomit, že například rozvoji jemné motoriky nebo rozvoji fantazie a umění si hrát, navazování vztahů, rozvoji řeči apod. brání především rodiče, a to začleňováním digitálních technologií do života dětí v raném věku. Bezesporu nás média, od televize po notebooky, tablety a chytré telefony, obohacují. Prostřednictvím technologií si uvědomujeme sílu globálního světa, kdy veškeré informace máme téměř na dosah a neexistuje překážka v čase a prostoru. Pozitivní přínos médií je ve vzdělávání, otevírají se nové možnosti i pro lidi s handicapem. Zároveň je důležité upozornit na možná rizika, která sebou média přináší. Pozitivní vliv médií na osobnost a vývoj dětí nemusí být automatický, ale je až výsledkem specifického edukačního působení v rámci mediální výchovy (Helus, 2009, s. 78).

Meyrowitz (2006) hovoří o tom, že původně bylo každé stádium socializace vázáno na své konkrétní fyzické místo, kdy například malé děti jsou odděleny od světa dospělých tím, že jsou izolovány doma nebo ve třídě. Ve škole jsou děti různého věku také rozděleny do odlišných tříd nebo budov. Pohyb z jednoho stadia socializace do dalšího tradičně zahrnuje fyzický pohyb na nové místo. Elektronická média tuto izolaci překonávají a smazávají tak rozdíly mezi lidmi v rozdílných stádiích socializace a rozdílných socializačních procesech.

Doma už děti nejsou izolovány od jiných prostředí, jak bývaly ve společnosti tisku. Dnes mají děti prostřednictvím televize často rozsáhlejší přístup k informacím, než dospělí, protože ti jsou často pracovně vytíženi. Malé děti byly dříve zcela informačně závislé na rodičích nebo učitelích, dnešní děti naopak pomáhají dospělým udržet krok s aktuálními událostmi ve světě. Dochází tak k překrývání socializačních sfér. Primární determinantou toho, co dítě znalo, vždy býval věk. Odlišné typy dětí přijímaly podobné informace, protože spadaly do stejné věkové skupiny. Elektronická média dnes dětem každého věku nabízejí sociální informace „pro každý věk“. Individuální kognitivní a sociální vývoj je dnes, na rozdíl od dob tištěné kultury, významný jako prostředek získání sociálního statutu (Meyrowitz, 2006, s. 128-133).

Giles hovoří o možnosti, že média dokážou děti učit víc, než čísla a písmenka a že mohou mít významnou sociální funkci. Studie Bearisona s kolegy (1982) byla založena na Piagetově teorii kognitivního vývoje (Piaget a Inhelder, 1969), jenž tvrdí, že děti procházejí čtyřmi stádii kognitivního vývoje. Bearison s kolegy (1982) pak vybrali tři věkové skupiny dětí, které zhruba souhlasily s Piagetovým preoperačním stadiem (5 - 6 let), stadiem konkrétních operací (7-10 let) a stadiem formálních operací (11-14 let). V prvním, preoperačním stadiu, je dítě egocentrické, ve druhém stadiu dítě přemýšlí jen na základě vlastních zkušeností a až ve stadiu třetím je schopno zcela abstraktního myšlení. Autoři dětem promítli ukázkou ze seriálu a potom je požádali, aby popsaly stěžejní události. Ve shodě s Piagetovou teorií popsaly nejmenší děti jen fyzické prostředí a vnější aspekty chování, druhé dvě skupiny dokázaly diskutovat o myšlenkách a pocitech postav. Uvedly více informací o dění. Z toho vyplývá, že menší děti byly limitovány nedostatečnou slovní zásobou. Popsaný výzkum nepřispěl k vývoji teorie mysli (TM). Teorie mysli je schopnost přisuzovat druhým mentální stavy a využívat z toho informace k předvídání jejich chování. Na studii, která zkoumá nabytí TM ve vztahu k médiím, se stále čeká (Giles, 2012, s. 134-135).

Každý krok v socializačním procesu od dětství k dospělosti, jak uvádí Meyrowitz, zahrnuje setkání s novými informacemi a zároveň srážku s omezením dostupnosti jiných informací. Například dětem ve třetí třídě předkládáme informace jiným způsobem, než dětem ve druhé třídě. Učení a další stupeň socializace určuje i množství informací, které mají děti k dispozici. Jestliže společnost nemá nastavené hranice učení dle věku, rozlišuje se na cestě k dospělosti méně socializačních stupňů (Meyrowitz, 2006, s. 194).

Meyrowitz poukazuje také na to, že mnoho výzkumů dětského porozumění ukázalo, čemu děti nedovedou porozumět. Zároveň nezdůraznily, že se jedná o nedostatky v porozumění tématům, která byla dříve dětem nepřístupná. Tříletý televizní divák například nevysvětlí, proč v televizi někoho zastřelili a neumí rozlišit, zda se jednalo o skutečnost nebo fikci. Přesto tříleté děti v televizi střelbu do lidí a další „dospělé“ záležitosti sledují (Meyrowitz, 2006, s. 198).

Z výše napsaných poznatků vyplývá, že média zasahují do celého rodinného systému. Meyrowitz (2006) poukazuje na to, že dochází k překrývání socializačních sfér tím, že děti dnes poučují rodiče a udržují je v aktuálním světovém dění. Zároveň konstatuje, že tříleté dítě nemůže pochopit a kriticky uvažovat o obsahu informací. Toho je dítě schopno až mezi 11. a 12. rokem života. Helus (2009) spatřuje v zařazení digitálních médií do života dětí pozitivní stránky, zejména v možnostech vzdělávání, či pro lidi s handicapem. Zajímavá je teorie mysli, o které píše Giles. Říká se, že tato schopnost je deficitem autismu a byla studována v různých experimentálních metodách (Giles, 2012, s. 134). Kraus označuje média jako faktor na makrosociální úrovni, který se v poslední době stává čím dál významnějším činitelem a má podíl na vzniku sociálních deviací. Podle Krause o jejich vlivu na socializaci především v raném věku nemůže být pochyb. Dle amerických pramenů průměrně dítě zhlédne do svých 15 let asi 10 tisíc vražd. To může těžko zůstat bez odezvy na psychice. Televize zobrazuje především násilí fiktivní zakomponované do filmů, seriálů, ale přibývá i reality, kde televizní stanice využívají záznamů z přepadení bank, dopravních nehod apod. Aby byl zesílen účinek, drastické záběry jsou pro zesílení účinku ještě zpomalovány. Z řady výzkumů vyplývá, že nápodoba významně funguje a malé dítě dokáže napodobovat to, co vidělo v televizi (Kraus, 2015, s. 100). K tomuto bych se vrátila k poznatkům Meyrowitze (2006), který píše o tom, že například tříleté dítě nedokáže rozlišit fikci a realitu, a přesto tyto pořady se zájmem sleduje. V České republice aktuálně můžeme sledovat v televizi v podvečerním čase na stanici FTV Prima seriál Policie v akci, která formou reality show seznamuje s policejní prací a fiktivní policisté, kteří zatýkají zločince, se stávají vzorem dětí, které tento pořad s oblibou sledují.

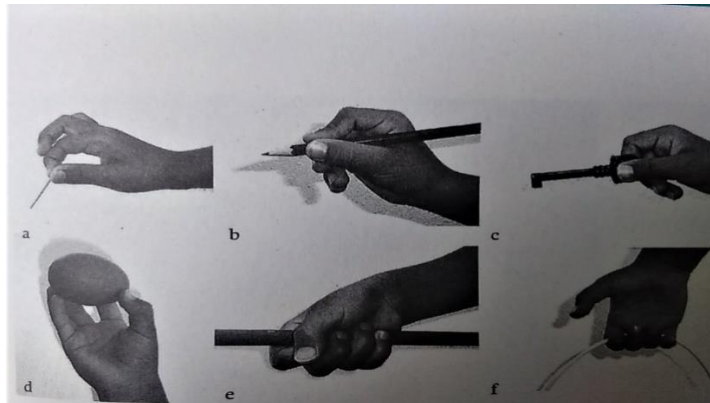
2.3 Možná rizika informačních a digitálních médií ve vývoji předškoláků

Spitzer (2016) se zaměřuje na rizika digitálních a informačních médií, která byla prokázána výzkumy. Mezi možná rizika řadí, především u dětí předškolního věku, poruchy vývoje řeči a smyslového vnímání, nedostatek pohybu, chybějící nácvik nereflexivně prováděného, uvážlivého jednání, slabší vzdělávání, zhoršený spánek, poruchy řeči a omezenou slovní zásobu.

2.3.1 Poruchy smyslového vnímání

Spitzer uvádí informace o studiích, které ukázaly, že děti musí věci *u-chopit*, aby o nich mohly dobře přemýšlet. Teprve tím správně poznávají svět a věci a současně se s nimi učí správně zacházet. Toto *u-chopování* zahrnuje vývoj a trénink jemné motoriky. Řeč rozvíjíme tím, že spolu hodně mluvíme, jemné motorice a prostorovému myšlení a dokonce i kategoriálnímu uvažování o takto uchopených věcech se učíme pouze tím, že s nimi zacházíme. Jenom tímto zacházením si děti podmaňují a osvojují svět. Čím více si předškolní dítě hraje s prsty, tím lepší bude v matematice, protože počítání se jednoznačně učí na prstech, a tím se fyzicky zakotvuje v mozku. Celostní učení vede k propojenému myšlení. Kdo při učení věci jenom vidí, ten si je také vštípí pouze do zrakového systému. Kdo je však *u-chopuje*, ten ke zpracování a uložení naučeného používá i celou svoji motoriku, což je asi třetina mozku. Studie prokázaly, že se skutečně „učíme rukama“, když zacházíme s věcmi. Motorická centra se také učí, takže se pro uchování a pozdější promýšlení zapojují i další oblasti mozku. Výsledkem je, že se učíme nejen rychleji, ale s naučeným umíme lépe zacházet, hlouběji o něm přemýšlet a tvořivěji je používat. V souvislosti s tímto učením se můžeme odvolat na odkaz J. A. Komenského a později na J. H. Pestalozziho, od něhož pochází heslo: „vzdělávání hlavou, srdcem, rukama“. Když čtyřleté dítě poprosíte, aby podrželo jehlu, tužku, klíč, vajíčko či kbelík vody nebo aby se samo přidrželo tyče, provede automaticky s jistotou šest pohybů ruky, jenž mají dle medicíny zvláštní názvy, protože se na nich podílejí různé šlachy, nervy, svaly. Všech šest úchopů se modifikuje a přizpůsobuje velikosti, váze a materiálu předmětu – jeho pevnosti a povrchovým vlastnostem (Spitzer, 2016, s. 189-190).

Úchop rukou se provádí různým způsobem podle toho, co chytáme: a) jemný úchop špičkami prstů (úchop dvěma prsty, zvaný těž štípec), například při držení jehly; b) hrubý úchop špičkami prstů (úchop třemi prsty, špetka, například při držení tužky; c) laterální úchop špičkami prstů (klíčový úchop, při němž se palec z boku dotýká ukazováčku); d) jemný kulový úchop (např. při držení syrového vejce); e) válcový úchop při držení tyče; f) hákový úchop (např. při nesení kbelíku).

obr. 1 převzato od: SPITZER, Manfred. *Kybernetec!: jak nám digitalizovaný život ničí zdraví.*, 2016, s. 191.

Spitzer dále vysvětluje, že když používáme ruku, není to jen nástroj, ale i smyslový orgán. Při úchopu se totiž vysílají vjemy doteku, tlaku a informace o postavení kloubů do mozku, kde se tyto smyslové vjemy kombinují s vjemy optickými a dále zpracovávají. Vznikají tak celostní poznatky o vzhledu, velikosti, tvaru a směru pohybu. Oči také pomáhají, ale hlavní podíl na úkolu má ruka a senzomotorická centra v mozku. Zmiňovaný autor uvádí, že na rozdíl od výše uvedeného, je „šudlání“ po hladkém povrchu bez vlastností nejhloupější činnosti, jakou může dítě dělat. Spitzer na tomto základě rozebírá používání tabletů u dětí. Přejíždění prsty po skle, bez souvislosti mezi stisknutím tlačítka a obrázky na monitoru a bez další zajímavé doprovodné zkušenosti se stává nezážitkem, ze kterého se malé dítě nemůže ničemu smyslově naučit. Rozvoj motoriky je pak omezený, stejně tak vývoj uchopování předmětů a zacházení s nimi, prostorového vnímání a také kreativity (Spitzer, 2016, s. 190).

2.3.2 Nedostatek pohybu

Spitzer ve svých knihách upozorňuje na skutečnost, že děti tráví zhruba šest hodin denně před audiovizuálními médii, ačkoli je známo, že to způsobuje nedostatek pohybu a možnou nadváhu. Stačí, když během nedělního dopoledne zhlédnou děti v průměru každých pět minut jednu reklamu zaměřenou na potravinové výrobky, které jsou téměř všechny nezdravé. Za nadváhu je dle Spitzera zodpovědná právě na děti orientovaná televizní reklama.

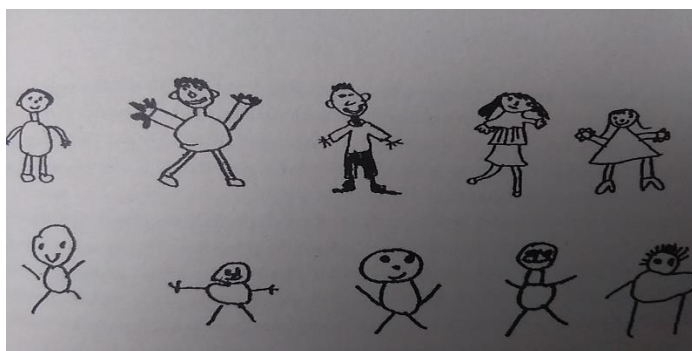
Všeobecně se ví, že u sledování televize se tloustne, navíc experimenty s dětmi v předškolním věku ukazují, že děti se naučily obsah reklamních spotů po několika málo uvedeních a vůči výrobku zaujímají kladný postoj, považují jej za dobrý a vybírají si ho. Televizní reklama se cíleně zaměřuje na děti kolem druhého roku života a dítě tak při nástupu do školy zná více než dvě stě značek, respektive výrobky. Děti do svých pěti let zhlédnou ročně více než čtyři tisíce reklam na nezdravé potraviny (Spitzer, 2014, s. 121- 122). Spitzer nabízí řešení v podobě zákazu reklam na nezdravé potraviny, jak to udělali již ve Švédsku, Velké Británii nebo Jižní Koreji a poukazuje na to, že výběr správných potravin může být pro rodiče obtížným problémem z důvodu ceny, pohodlnosti, dostupnosti a domnění rodičů, že dítěti poskytují jen to nejzdravější (Spitzer, 2014, s. 123-124). Podle Gilese jsou nejohroženější právě děti předškolního věku, kdy jsou ochotny věřit reklamě každé slovo, například, že produkty mají magickou moc a jiné vzrušující vlastnosti, dále například propagace nezdravých „dětských“ potravinářských výrobků. Reklama má pak efekt, kdy se rodiče stávají nepřímým terčem inzerentů. *„Až ve věku devíti, dvanácti let se u dětí rozvinou kritické schopnosti, které jim umožňují chápat funkci a záměr reklamy, a zároveň se rozvíjejí jejich vyjednávací schopnosti, které jim umožňují stávat se efektivnějšími trapiči rodičů.“* (Giles, 2012, s. 65).

2.3.3 Úroveň vzdělávání

Podle Spitzera se vývoj řeči a myšlení vlivem audiovizuálních médií zpomaluje a poškozuje už u dítěte předškolního věku, pak se totéž nepříznivě projevuje v celém průběhu jeho vzdělávání. Z toho vyplývá, že příliš časté sledování televize v dětském věku lidem dlouhodobě snižuje úroveň vzdělání. Je to prokázáno ze dvou celosvětově proslulých studií sledujících vývoj 1 037 dětí až do dospělého věku. Ze studie vyplynulo, že sledování televize dětmi, mladistvými kráčí ruku v ruce s nižší úrovní vzdělání dosaženého do věku 26 let. Čím více se zapojené osoby v dětství dívaly na televizi, tím nižšího vzdělání v dospělosti dosáhly. Dále se zjistilo, že sledování televize nejvýrazněji ovlivňuje profesní kvalifikaci dětí, které mají průměrnou inteligenční úroveň. Spitzer toto tvrzení vysvětluje tak, že málo nadané dítě většinou nemá a to nezávisle na každodenním sledování televize, žádné závěrečné zkoušky, zatímco nadané dítě se na univerzitu dostane tak jako tak, nezávisle na každodenním sledování televize. Spitzer shrnuje problematiku nižší úrovně vzdělávání tak, že neexistují dlouhodobé studie, které

zkoumají účinky dnes rozšířených digitálních médií na dosaženou úroveň vzdělávání během života. Bere však v potaz výše zmíněné informace výše a v úvahu plasticitu dětských mozků, pak je potřeba nabádat k opatrnosti a svým dětem dovolit, aby většinu času trávily nad záležitostmi a činnostmi, pro jejichž pozitivní účinky nejsou žádné důkazy, avšak pro jejich negativní účinky existují výrazné indicie (Spitzer, 2014, s. 137 - 138).

„Nakresli člověka“ - tak zněl úkol, který pětileté děti rády splnily. Nahoře jsou příklady kreseb dětí, které se denně dívají na televizi méně než hodinu, dole kresby dětí sledujících televizi denně tři hodiny a déle

Obr. 2 převzato od: SPITZER, Manfred. *Kybernemoc!: jak nám digitalizovaný život ničí zdraví.*, 2016, s. 179.

Druhá část kapitoly, která se zabývá možnými riziky informačních a digitálních médií ve vývoji předškoláků, je založena na poznatcích Manfreda Spitzera, psychiatra a německého badatele v oblasti neurovědy. Jeho kritické názory vzbuzují u veřejnosti rozporuplné reakce. Část veřejnosti se přiklání k jeho převažující negativní kritice a část veřejnosti s ním nesouhlasí a vytýká mu jeho možná horlivý a přímý kritický přístup. Je potřeba uvést, že Spitzer ve svých knihách předkládá poznatky zjištěné vlastními výzkumy i výzkumy dalších zahraničních subjektů. Podrobněji jsem věnovala pozornost poruchám smyslového vnímání, nedostatku pohybu a snižující se úrovni vzdělávání. Ve Spitzerově výčtu je možných rizik mnohem více. Spitzer shrnuje, že uchopujeme věci smyslově i hapticky – vedle našich smyslů je tedy ve hře i motorika. S věcí může manipulovat, dochází k vytváření motorických programů, jenž jsou při poznávání věcí důležité. *„Růže jinak vypadá, jinak voní a chutná, je jiná na dotek než jablko. Sklo zní jinak (když se na ně poklepe) než dřevo; snadněji se rozbije, když ho upustíme, a také jinak vypadá apod. Tyto zážitky dítě potřebuje, aby se učilo rozumět světu!“* (Spitzer, 2016, s. 198).

3 Životní styl současných rodin

Třetí kapitola obsahuje definici a charakteristiku současných rodin v obecné rovině a dále se zaměřuje na výskyt médií v rodinném systému a jejich vlivu na volný, tzv. mediální čas. Dále bude přiblížena problematika mediální výchovy a mediální gramotnosti, kdy zvýšení kompetencí v této oblasti může pozitivně přispět k užívání digitálních médií, ale i k obecnému pohybu v kyberprostoru.

Je potřeba si uvědomit, že se technický pokrok v oblasti nových médií nezastaví a děti budou nadále vyrůstat ve vyspělé informační společnosti. Média jsou nezbytnou součástí našich životů, a proto vnímám jako důležité zvyšovat mediální gramotnost rodičů, pedagogů, samotných dětí, které jsou médii doslova přetíženy ve všech socializačních sférách. Ve škole je běžné, že přestávky mezi vyučováním děti tráví tím, že sledují videa na YouTube, posílají si zprávy přes aplikaci Messenger, komunikují na sociálních sítích jako Facebook nebo Instagram. V prostředí domova se čím dál víc setkáváme s tím, že volný čas tráví každý člen po svém se svým osobním médiem. Je nutné již v raném věku přistupovat k mediální výchově důsledně, upozornit děti na možná rizika, ale také pozitivní stránky, které jim mohou přinést, když budou mít správnou mediální podporu.

3.1 Charakteristika současných rodin

Vymezení pojmu rodina se v posledních letech mění, například Výrost a Slaměník uvádí definici rodiny dle J. Langmeiera a M. Kňourkové (1984, s. 62), která definuje rodinu jako institucionalizovanou, biosociální skupinu, vytvořenou přinejmenším ze dvou členů odlišného pohlaví, mezi nimiž není krevní pouto, a z jejich dětí. K této definici autoři Výrost a Slaměník doplňují, že by považovali za výstižnější užít termín „biopsychosociální“, protože z posledních výzkumů vyplývá, že je právě rovina psychologická se stává v této sociální struktuře nezastupitelnou a nenahraditelnou (Výrost, Slaměník, 1998, s. 304). Rodina dle Krause představuje sociální útvar, sociální skupinu, která prošla a prochází vlastním vývojem v souladu se společensko – politickými a kulturními změnami (Kraus, 2015, s. 19).

Kraus přibližuje současnou rodinu z hlediska některých základních ukazatelů:

- a) Demografická situace, která je spojena s přirozeným úbytkem obyvatel a zrychlující se proces stárnutí populace. Výrazný posun je zaznamenán ve věku uzavírání sňatků. U mužů se posunula hranice z věku 24 na 29 a u žen z 21 na 27. Došlo k výraznému poklesu porodnosti. Výrazně ubývá legitimně založených rodin a sílí trend partnerského soužití bez uzavření sňatku. Názor, že dítě nemusí vyrůstat v úplné rodině, je čím dál častější. Neúplnost rodiny Kraus vnímá jako závažný problém, protože tím bývá narušen výchovný proces a absence otce může být rizikovým faktorem pro chlapce, kteří postrádají vzor mužského jednání.
- b) Demokratizace rodinného života v důsledku dlouholetých emancipačních snah žen o zrovnoprávnění v životě vůbec. Je to spojeno se zvyšující se vzdělaností žen i s proměnami v hodnotové orientaci. Posun je zaznamenán i v roli a poklesu autority u mužů, otců. Demokratizační tendence jsou viditelné i v rovině rodiče – děti. Můžeme pozorovat partnerštější vztahy a přístupy k dětem tolerantnější. Je na místě se ptát, zda je tento posun jednoznačně ku prospěchu v rozvoji osobnosti dítěte nebo není v určitých případech dětmi zneužíván a neprojevuje se tak, že dítě přestává vnímat roli autorit.
- c) Sociálně ekonomická situace rodin, kdy rodina představuje samostatnou ekonomickou jednotku. Pod vlivem rizik doby, v souvislosti s diferenciací společnosti dochází i k diferenciaci rodin a sociálně ekonomická situace rodin se mění. Trend v zásadě pokračuje, postupuje zřetelná diferenciaci a je zde hrozba sociální exkluze u určité části rodin. Kraus předkládá výsledky výzkumu, ze kterého vyplývá, že plná polovina rodin přiznává zadluženost a skoro v 60 % uvádějí, že při rozhodování o výběru potravin zásadní roli hraje cena (Kraus, Jedličková, 2007, s. 279). Na druhé straně jsou rodiny, které žijí v nadměrném blahobytu a dochází v nich k tzv. „zpeněžení dětství“ s neúměrnou výší kapesného. Nedostatek financí vede v důsledku i k omezeným aktivitám, co se týče volného času.
- d) Dezintegrace rodinného života znamená, že ubývá chvil, kdy se sejde rodina pohromadě. Přibývá naopak rodin, kde se jednotliví členové jen potkávají, korespondují spolu, případně přestávají komunikovat vůbec. Dezintegrací jsou bohužel poznamenány děti, které pociťují absenci pevného zázemí nejvíce.

- e) Izolovanost rodin se projevuje tím, že rodina se jeví jako více uzavřená, dostává se do izolovanosti a žije více dovnitř. V řadě rodin lze pozorovat to, že manželé mají vedle společného rodinného života ještě jeden svůj vlastní týkající se například své záliby, resp. život intimní, a děti jsou pak odkázány samy na sebe a nezbyvá jim nic jiného, než žít také svůj vlastní život. V důsledku toho dochází k atomizaci života rodin, která ve svých důsledcích může u dětí vést k tomu, že při hledání jejich cesty životem vznikají větší předpoklady k deviantním projevům.
- f) Životní styl a fungování rodin souvisí s výše uvedenými ukazateli. Zmíněné změny, posuny ovlivňují celkový životní styl rodin poznamenaný především konzumností. Rodiny často navštěvují nákupní centra a tento životní styl vede k již zmíněnému „zpeněžování dětství“. Rodiče nemají čas, aby se dostatečně věnovali svým dětem, a kompenzují to tím, že jim mohou koupit vše, nač si vzpomenou. Do životního stylu současných rodin se promítají i změny v hodnotové orientaci. Převahu mají hodnoty materiálního charakteru nad hodnotami duchovními. Podíl tom má i výrazný průnik médií do života rodin a média zásadně ovlivňují jak volný čas jednotlivých členů rodiny, tak celkový životní styl (Kraus, 2015, s. 77-82).

Termín životní styl definuje například Kraus (2008) jako široký komplex činností s nimi spjatých postojů, norem, hodnot, návyků, které mají trvalý ráz a jsou pro každého individuálně specifické tím, že vystihují jeho osobnost (Kraus, 2015, s. 92). Výše zmíněné změny v charakteristice současné rodiny formují životní styl a fungování rodinného systému. Democratizace rodinného života a proměna životního stylu se prolínají. Jak je uvedeno výše, čím dál častěji převládají hodnoty materiální nad hodnotami duchovními. Rodiče, kteří jsou pracovně vytíženi, pak zásobují své děti mediálními produkty, aby nebyly ochuzeny nebo pozadu v technického pokroku. Dle Jiráka a Pavličikové je klasickým příkladem produkce filmů Walta Disneyho. Děti si mohou koupit oblečení, hračky, ale i školní potřeby s motivem své oblíbené filmové postavy. V řetězci rychlého občerstvení dostanou disneyovskou postavičku jako součást dětského menu. Děti ovšem čím dál častěji ovlivňují i rozhodnutí týkající se nákupu elektroniky, kam rodina pojedje na dovolenou nebo jaký automobil si pořídí (Jiráka, Pavličiková, 2013, s. 43).

3.2 Mediální volný čas

Dnešní generaci dětí a dospívajících charakterizují Jirák a Pavličíková tak, že usínají s iPodem v uších, vstávají s pohledem upřeným na displej mobilního telefonu, kde kontrolují příchozí zprávy od svých kamarádů. Po cestě do školy poslouchají hudbu, během výuky a o přestávkách posílají textové zprávy, surfují na internetu, chatují a po příchodu domů si pustí televizi, počítač a celý den komunikují prostřednictvím rozmanité škály médií. Současná generace dětí je označována jako mediální generace, síťová generace, elektronická a digitální generace. Nikdy v historii totiž děti nekonzumovaly více médií a netrávily s nimi tolik času. Neměli k dispozici ani takový počet mediálních technologií (Jirák. Pavličíková, 2015, s. 33).

Problematice médií a současné rodiny, jak uvádí Stašová, je v posledních letech věnována stále větší pozornost. Je to způsobeno masivním rozšiřování typů médií do prostoru současné rodiny i jejího životního stylu a změnila se tak povaha dětství i život celé rodiny. Ohledně působení elektronických médií byla provedena řada výzkumů. V českém prostředí, například Šed'ová (2007), věnovala systematickou pozornost hlavně socializaci dětí v předškolním věku před televizní obrazovkou (Stašová in Kraus, 2015, s. 171 – 172).

Další šetření bylo realizováno v roce 2012 na Univerzitě v Hradci Králové a bylo zaměřeno na mediální výchovu v současných rodinách. V šetření bylo zapojeno 962 rodičů s dětmi ve věku 6-17 let. Cílem bylo získat informace o přístupu rodičů k mediální výchově, jaké preferují metody a jaký mají názor na potřeby pedagogického působení v této oblasti. Zjišťovalo se také to, jak jsou elektronickými prostředky vybaveny děti samy a zda je mohou používat pro svoje soukromé potřeby. Jednou z oblastí, které se šetření týkalo, bylo vybavení domácností vybranými typy elektronických médií. Zdrojem informací je Český statistický úřad, kde si můžeme dohledat výstup s názvem Informační společnost v číslech (Stašová in Kraus, 2015, s. 173-174). Dozvíme se z něj například to, kolik domácností v České republice má připojení k internetu. K internetu bylo v roce 2013 připojeno celkem 67 % domácností, v roce 2015 73,1 % domácností a v roce 2018 to bylo až 80,5 % domácností (ČSÚ, 2018).

Stašová hovoří o tom, že jednou ze zásadních změn, která provází medializaci dnešních domácností, je proměna lokalizace médií (Livingstone, 2002, Hagen 2007). Tím, že v domácnostech narůstají média, se začala prosazovat tzv. bedroomculture, jenž odráží

posun televizních zařízení a počítačů do soukromých pokojů členů domácnosti, tj. do dětských pokojů, ložnic a pracoven. Hagen (2007, s. 372) uvádí, že „*dětské pokoje se stávají arénou, v níž mohou děti používat média dle vlastního uvážení a realizovat tak vlastní životní styl. Domácnosti se postupně stávají prostorem, v němž se žije pospolu, ale odděleně/individuálně. Rodičovská kontrola se stává tím složitější, čím více mají děti mediální prostředky ve svých soukromých místnostech*“ (Stašová in Kraus, 2015, s. 166).

O proměně dětských pokojů se zmiňuje i Moravec, který předložil výsledky Výzkumu životního stylu dětí LSS děti 2014-2015. Z výzkumu vyplývá, že nejrozšířenějším mediálním vybavením je knihovna, kterou mělo 86 % dětí a dospívajících a je jim pořizována rodiči. Dalšími médii, které se nejčastěji objevovaly v dětských pokojích v roce 2015, byl mobilní telefon 63 %, televizor 51 % a přehrávač CD 44 %. Zvýšila se vybavenost pokojů s napojením na internet. Dle Moravce dochází k tomu, že dětské pokojíčky prochází zásadní obměnou mediální vybavenosti. Jednoznačným trendem se staly chytré mobilní telefony a tablety. Výše uvedený výzkum také prokázal, že bezmála polovina dětské populace v ČR mohla v roce 2015, využívat vlastní chytrý telefon nebo do jiného člena domácnosti a tablet mohlo používat 42 % dětské populace (Moravec, 2016, s. 63).

Spitzer vnímá situaci, kdy se zahajuje televizní pravidelné sledování televize již od čtyř měsíců věku, jako zneklidňující, dokonce vážné zjištění. Uvádí, že v USA takřka všechny děti ve věku dvou let pravidelně sledují televizi a rovněž se dívají na DVD nebo video. Dítě mladší jednoho roku tráví tímto způsobem přibližně hodinu denně, dvouleté děti více než hodinu a půl denně. Více než 80 procent dvou až tříletých dětí si samostatně přepíná programy a více než 40 procent si samo pouští video nebo DVD. Spitzer popisuje studii zkoumající 1051 rodičů s dětmi ve věku od šesti měsíců do šesti let. Ve studii se prokázalo, že dítě napodobuje to, co předvádějí jejich rodiče. Pokud se rodiče příliš dívají na televizi, činí tak i jejich děti. Autoři studie ji okomentovali tak, že role rodičů pro rozvoj návyků dětí při užívání médií je enormní. Třetina dětí žije v domácnostech, kde rodiče nechávají televizi puštěnou po většinu dne, ať už se na ni někdo dívá, nebo ne. Převážně se na ni dívají děti. Stejně je to u rodičů, kteří tráví svůj volný čas u televize nebo počítače, a stejně pak jejich děti tráví více času před obrazovkou. Dochází k tomu, že především rodiče z nižších sociálních vrstev své děti aktivně nabádají a podporují ve sledování televize. Snaží se je vést ke sledování televize, aby si matky mohly vyřídit jiné věci, namísto aby jejich čas strávený s médii omezovaly. Dle Spitzera je zjevné, že

mnozí rodiče využívají televizi jako chůvu a v televizi vidí velkou výhodu. Média děti uklidňují a rodičům poskytují čas, aby se mohli věnovat domácím pracím nebo aby měli nějaký čas jen pro sebe. Rodiče jsou zároveň klidnější, když vědí, že mají děti doma v bezpečí a nejsou vystaveny venkovnímu nebezpečí. Jako hlavní důvod pro konzumaci médií rodiče uvádějí, že dítě se má podporovat a učit co možná nejdříve a co možná nejrychleji. Tato myšlenka možná slouží k tomu, aby si rodiče uklidnili své svědomí, pokud se sami bez televize neobejdou, a také se podle jejich názoru děti u televize především učí, a při tomto pomýšlení na využívání médií k učení pociťují úlevu a cítí se méně provinile (Spitzer, 2014, s. 128-129).

Meyrowitz se vyjadřuje ke společnému mediálnímu volnému času tak, že pro rodiče je těžké regulovat, na co se děti dívají, aniž to omezilo jejich vlastní preference. Ke knihám nebo novinám, které čtou rodiče za přítomnosti dětí, má dítě omezený přístup. Ovšem televizní program pro dospělé je dítěti v té samé místnosti volně dostupný. Děti jsou například vystaveny televizním zprávám, protože je rodiče sledují při večeři. Meyrowitz dále rozvíjí myšlenku společného mediálního času tak, že když si rodina čte, může zůstat pohromadě v jedné místnosti a přitom je rozdělena do různých informačních světů. V domácnostech, kde mají více televizorů, mohou rodiče a děti sedět v oddělených místnostech a přesto jsou spojeni do jediné informační arény (Meyrowitz, 2006, s. 202). Na toto navazuje autorka Šeďová a uvádí, že se konstatuje, děti se v mnoha případech dívají na televizi ve společnosti dalších členů rodiny. Je však otázka, do jaké míry je toto kolektivní dívání, které se podle anglosaské literatury označuje jako *coviewing*, součástí rodinné mediální výchovy. V řadě situací se totiž *coviewing* realizuje tak, že děti se dívají na pořad, který je primárně určen dospělým, a dívají se na něj právě proto, že s nimi sdílejí společný životní prostor (Šeďová, 2006, s. 74).

3.3 Mediální výchova a gramotnost

Autoři Jiráček a Köpplová vysvětlují, že mediální gramotnost se rozumí především umění orientovat se ve světě, v němž se žije a pochopit, jak a v čem na nás mohou média působit a působí. K tomuto poznání nás vedly knihy, noviny, časopisy a tím se formovala osvětová funkce médií. Mediální gramotnost se týká dovedností, znalostí a porozumění, které spotřebitelům umožňují efektivní a bezpečné využívání médií. Mediálně gramotní lidé by měli být schopni chápat povahu a obsah služeb a lépe chránit sebe a své rodiny

před škodlivým či urážlivým obsahem a tuto gramotnost je třeba podporovat a sledovat její pokrok (Jirák, Köpplová, 2015, s. 49). Mediální gramotnost se zvyšuje prostřednictvím mediální výchovy, mediální osvěty a profesní či odborné přípravy. Idea mediální výchovy se objevila již ve Škole pansofické J. A. Komenského a to při využívání novin ve výuce. Školní mediální výchova se začala budovat na přelomu 20. a 21. století a je součástí rámcového vzdělávacího programu pro základní a střední vzdělávání. Má rozměr dovednostní, poznávací a analyticko – kritický (Jirák, Köpplová, 2015, s. 351). Podle Heluse mezi pozitivně hodnocené efekty této výchovy patří rozšiřování poznatkového horizontu mladých lidí, hlubší pochopení významu mezilidské tolerance, akceptování rovnosti pohlaví a odlišných kultur, kultivace vztahu ke zvířatům, ohleduplnost k přírodě apod. (Helus, 2009, s. 79). Mediální výchova by se měla zaměřovat na děti, učitele, dospělé a měla by se stát celoživotním procesem a výchovným fenoménem, který doprovází jedince po celý jeho život (Jirák, Pavličiková, 2013, s. 9).

V prostředí českých základních a středních škol se od roku 2000 rozvíjí mediální výchova jako samostatný, nebo integrovaný předmět na základě Rámcového vzdělávacího programu, který stanovuje tematické oblasti, ze kterých pak výuka vychází. Jirák a Pavličiková zdůrazňují, že horší je to s přípravou učitelů. Pomáhají jim odborná školení, kurzy se zaměřením na mediální výchovu, ale studijní programy na vysokých školách, mediální kompetence příliš nerozvíjí. Samozřejmě mimo univerzity, které nabízejí obory týkající se masové komunikace. Na žádné pedagogické škole nelze získat ucelené vzdělání v podobě aprobace na mediální výchovu. Zapomíná se i na mediální výchovu dospělých, a to rodičů, nebo budoucích rodičů dětí a studentů, u nichž jsou předpoklady, že budou na vyšší úrovni mediální gramotnosti než rodiče. Mladí i díky mediální výchově ve škole ovládají nová média na dobré úrovni a jsou schopni kriticky přemýšlet v souvislostech (Jirák, Pavličiková, 2015, s. 10). Na webovém portále www.sancedetem.cz je k mediální výchově uvedeno: „*Škola má dětem pomoci rozvíjet znalosti a schopnosti na tomto poli. Má se spolu s dětmi zabývat účinky médií, jejich místem ve společnosti, budovat schopnost média užívat a také samostatně tvořit. Obě složky vedou k jednomu cíli, jímž je zvyšování mediální gramotnosti – schopnosti kritického, reflexivního, uvědomělého, emancipovaného a sebevědomého (vy)užívání médií.*“ (šance dětem, 2019).

Předškolní děti mají povinnost absolvovat poslední ročník mateřské školy před nástupem do první třídy na základní škole. V roce 2018 byly vyhodnocovány výsledky ze zápisů

do prvních tříd. Uvedené reakce pedagogů a ředitelů, které byly zveřejněny na webových stránkách idnes.cz, jsou neuspokojivé. Většina se shoduje na tom, že děti umí pracovat s mobilními telefony a počítači, ale mají problémy s řečí. Učitelé si myslí, že rodiče s dětmi málo mluví, šišljají na ně, neopravují jim chybnou výslovnost a málo jim čtou. Problémy v řeči přisuzují omezené slovní zásobě, děti u zápisu často nerozumí běžně užívaným pojmům. Pedagogové dále upozorňují na to, že předškolní děti mívají problémy s pamětí. Neumí básničky ani písničky, ale vědí co je Facebook, notebook, youtuber.

Logopedka Irena Vohralíková shrnuje, že v posledních deseti letech, přibýlo dětí, které mají problémy s výslovností, s porozuměním řeči a gramatikou. Apeluje na důležitost spolupráce s rodiči. Kvůli časové zaneprázdněnosti s dětmi tolik nemluví a neprocvičují výslovnost. Tvrdí, že za to může právě technika, zařazená do života dětí v raném věku. Zároveň dodává, že nelze kategorizovat schopnosti dětí do jedné úrovně. Některé děti jsou připraveny výborně, některé jsou na tom s přípravou hůře. Hovoří o tom, že členové rodiny spolu málo komunikují, nechodí na procházky do přírody, nejsou schopny vnímat mluvený projev, protože denně tráví svůj čas například sledováním televize. Apeluje na intenzivnější přípravu předškoláků (Dolanská, 2018). Řešením přitom nemusí být drilování logopedických cvičení. V roce 2016 upozornila Asociace logopedů na situaci, kdy 40 procent dětí mělo vadu řeči. Řešení nevidí jen v nácviku logopedických cvičení, ale především ve zvýšení komunikace v rodině mezi rodiči a dětmi a to i nácvikem říkadél a zpíváním písní. Tyto činnosti nenahradí sledování televize ani hra na tabletu. Dodávají, že rodiče by sami měli dbát na výslovnost, aby dítě mělo správný vzor (Fialová, 2017). Poznatky získané při zápisu dětí do prvních tříd základních škol, poukazují na vliv používání médií předškoláky. Vypovídají to o tom, že technika skutečně zasahuje do rodiny ve více oblastech. Souhlasím s názory pedagogů a logopedů, že rodiče by měli s dětmi více mluvit a učit se s nimi básně, číst jim klasické pohádky. Je však nutné děti neoddělovat od mediálního světa úplně. Jde o to, aby činnosti, které přispívají k rozvoji dítěte, spojili vhodně se zařazením médií. Mohlo by to vypadat tak, že ve volném čase si dítě nakreslí obrázek nebo naučí básničku a poté může sledovat pořad v televizi, samozřejmě s korigováním rodiče. Nemělo by určitě docházet k tomu, aby děti viděly smysl volného času pouze ve sledování televize nebo práci s tabletem, kde prostřednictvím internetu, sledují videa na YouTube, a mělo by se vyvarovat se panickým

stavům v případě, když by nastal výpadek elektrického proudu nebo došlo k omezení v připojení k internetové síti.

3.3.1 Mediální výchova v rodině

Téma mediální výchovy je v posledních letech aktuální vzhledem ke skutečnosti, že děti začínají pracovat s médii v raném věku a primárně v rodině. Mediální gramotnost se stala významnou kompetencí v našich životech a v každé rodině mají jiný přístup. Obavy spojené s médii jsou tak často nesprávné a stereotypní. Chceme-li, aby naše dítě s médii rozumně nakládalo a nenechalo se jimi nevědomky příliš ovlivňovat, musíme i my sami být schopni o účincích médií přemýšlet rozumně. Tedy kriticky, ovšem bez automaticky negativního postoje (šance dětem, 2018). Podle Šeďové dostupné poznatky o rodinné socializaci dětského diváctví a rodinné mediální výchově jsou poměrně nesourodé. To je pravděpodobně dáno tím, že realizované studie většinou postrádají přímo pedagogické zaměření a informace o domácí mediální výchově se v nich většinou objevují ve spojení s dalším tématem (Šeďová, 2006, s. 65). Zmíněná autorka hovoří o tom, že *„rodinná mediální výchova znamená cílevědomé rodičovské jednání směřující k ovlivňování dětské televizní konzumace a jejích efektů. Více či méně propracovanými technikami rodinné mediální výchovy, tedy konkrétními způsoby dosahování mediálně výchovných cílů, disponují všechny matky zahrnuté do výzkumu. Cílem těchto technik je v obecné rovině snížit rizika televizní konzumace a maximalizovat její potenciální přínosy, přičemž každá technika je charakterizována vždy specifickým výchovným cílem.“* (Šeďová, 2006, s. 75). Šeďová na přelomu roku 2003/2004 realizovala empirický výzkum, jehož základem byla otázka, jak se realizuje mediální výchova v rodinách předškolních dětí v procesu rodinné socializace dětského diváctví (Šeďová, 2006, s. 75). Autorka navázala českou studii na zahraniční projekty, které se týkaly této problematiky. Výsledkem jejího šetření byl model, v němž je možné sledovat formování dětského televizního diváka v rodině současně s vlivy, které na něj působí (Stašová in Kraus, 2015, s. 172).

Velmi častými nástroji mediální výchovy jsou omezení a zákazy, tresty a odměny, povídání si o tom, co děti viděly, slyšely nebo četly, společné sledování televize, čtení knížek. Například o technice tzv. spoludívání hovoří Šeďová. K rodinné mediální výchově dodává, že v rodině zahrnuje: *„způsoby rodičovského jednání, které vedou k ovlivňování dětského sledování televize a jejích efektů. V jejím rámci rodiče praktikují řadu jednotlivých technik charakterizovaných vždy specifickým výchovným cílem.“*

(Šedřová, 2007, s. 89). Mezi techniky se řadí omezování přístupu k televizi, divácká doporučení, monitoring, zmíněné spoludívání, konverzace u televize a předávání explicitních informací o televizi. Autorka se sice zaměřuje na sledování televize, ale výše uvedené techniky si umím představit k aplikaci pro nová média, jako jsou chytré telefony a tablety. Jednou z metod práce s médii je právě rozhovor rodičů a dětí o obsahu médií, stanovení pravidel, omezení času a mediálního obsahu prostřednictvím rodičovského zámku, nebo dětské pojistky. Cílem takové výchovy není pouhé společné trávení času s médii a získávání informací, aby rodiče věděli, jak později média omezit, či jak jimi trestat nebo odměňovat, ale vědět, co pro dítě znamenají. Také je naučit kriticky a uvědoměle média využívat (šance dětem, 2019).

„Jako nejideálnější, do jisté míry kombinující jak určitou míru existence pravidel a omezení, tak míru volnosti, se většinou uvádí způsob, který jsme si nazvali jako doprovázející výchovný styl. Je založený na diskusi jak před samotným sledováním médií, hraním či čtením, tak i po něm. Jeho součástí jsou i společné mediální aktivity, při kterých se také často s dětmi diskutuje. Tento styl ovšem vyžaduje schopnost vcítit se do pocitů dítěte a především mediální gramotnosti rodičů. Ti musí mít tolerantní přístup vůči mediálním zálibám svého dítěte, musí mít širší všeobecný přehled a především musí být informováni o mediálním prostředí. Neměli by se také uchýlovat ke zkratkovitým či stereotypním vysvětlením. Reakcí "to je blbost", aniž byste televizní pořad znali a věděli, co pro vašeho potomka znamená, se ho můžete necitlivě dotknout.“ (šance dětem, 2019).

Na webovém portále www.sancedetem.cz jsou dle mého pohledu informace o mediální výchově v rodině, zpracovány na dobré úrovni. Nestaví svůj názor na pouhé kritice médií, ale i jejich možném přínosu ve vzdělávání a budoucím pracovním uplatnění. Problematice mediální výchovy se portál věnoval již v roce 2011, kdy byla stanovena jako téma měsíce s aktualizací dat v lednu 2019. Nalezneme zde tudíž aktuální a přínosné informace jako některé všeobecné zásady mediální výchovy v rodině uvedené níže.

Vybrané zásady mediální výchovy v rodině

- Média mají účinek i na děti a nemusí být jen negativní. Nejsou všemocná. Jejich vliv je hodně individuální a závislý na dalších faktorech (jako je například výchova v rodině).
- Pravidla vůči médiím musí být jasná a mít opodstatněný důvod.
- Případná „mediální abstinence“ sice děti nevystaví případnému vlivu, může být ale dodržována pouze v rodině. Děti se s médii setkávají i v jiném prostředí jako je například škola. Neznalost médií z rodiny může být pro děti naopak spíše problematická ve smyslu komunikace s vrstevníky.
- Pokud se pouze omezí čas sledování televize nebo hraní na počítači, neznamená to nutně vyloučení možných negativních účinků.
- Tím, že dětem je uložen trest nebo odměna tím, že se jim povolí sledování televize, hraní her, používání tabletu, vytváří se v nich dojem, že média jsou v našem životě důležitou součástí. I když třeba krátkodobě, takový trest nebo odměna může mít pozitivní výchovný efekt.
- Povídat si s dětmi o obsahu. O tom co by chtěly vidět, co viděly, četly a slyšely. Rodiče pak získají přehled a dítěti vyjádří podporu zájmem o ně. Není vhodné opakovat stereotypy o účincích a funkci médií. Ty se totiž často nezakládají na pravdě.
- I když jsou rodiče pravidelnými diváky, čtenáři, posluchači a uživateli internetu, ještě to neznamená, že musí porozumět dětskému chápání a vnímání médií. Zvyšovat si mediální gramotnost je nutností, protože pak dokáže rodič rozumně a kriticky zacházet s médii a má tak větší šanci rozvíjet mediální gramotnost svých dětí.
- Děti se snadno naučí média ovládat a aktivně je používat samy. Některé děti k tomu potřebují někoho, kdo jim podá pomocnou ruku a ukáže jim možné způsoby práce s médii.
- Existují opatření, která by měla rodičům v mediální výchově pomoci (například věková doporučení o vhodnosti u filmů či počítačových her, filtrování obsahu internetu apod.), ale je velmi časté, že rodiče o těchto vyjmenovaných možnostech nemají povědomí (šance dětem, 2019).

Návyky získané v práci s digitálními médii u dětí předškolního věku se dále rozvíjí v mladším školním věku, kdy se děti naučí číst a psát a mohou si například založit svůj účet na sociálních sítích. K tomu přispívá vliv vrstevnických skupin. Zvyšuje se tak možnost rizikového chování v kyberprostoru, jsou prokázány případy kyberšikany již na prvním stupni základních škol, tématem se stává i kyberzávislost. Edukační působení rodičů či učitelů by se nemělo podceňovat, ale naopak podporovat ke zvyšování mediální gramotnosti, dále získávat informace o prostředí internetu a předávat poznatky dětem a mladistvým prostřednictvím vhodných preventivních programů.

S ohledem na rychlý rozvoj oblasti kyberprostoru hrají důležitou roli osvěta a vzdělávání. Bývá zaměřena především na děti, které užívají kyberprostor zpravidla zdatněji a častěji než jejich rodiče, avšak neopatrně a důvěřivě. Z toho plyne, že dostatečně neznají fungování kyberprostoru a rizika s ním spojená. Řada organizací zveřejňuje informační materiály zahrnující doporučení k bezpečnému užívání internetu, pořádají vzdělávací kurzy apod. V rámci ČR se prevenci v oblasti kyberprostoru věnují např. Národní centrum kybernetické společnosti nebo Centrum prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (Gřivna a kol., 2014). Osvětě a prevenci v oblasti kyberšikany se věnuje projekt e-bezpečí.cz. Na webových stránkách e-bezpečí.cz nalezneme mnoho užitečných informací, které pomohou k orientaci ve světě online s radami pro děti, rodiče a učitele. Jsou zde k dispozici informační letáky, materiál pro podporu výuky a online poradna (e- bezpečí, 2019).

Spitzer uvádí příklady mediální výchovy v mateřské škole v Německu. Mediální pedagogové jsou hrdí na objevování světa prostřednictvím tabletu nebo kliknutím myši. Přesto existují mnohem lepší a účinnější možnosti než digitální technologie. Další uvedený příklad se týká vyjádření v časopise Kitaaktuell, kde si posteskl raný pedagog Martin Textor, že v roce 2012 ovšem teprve 15 procent rodin vlastnilo tablet. Vyzdvihuje možnost intuitivního rozhraní, kdy si dítě samo nebo i v přítomnosti dospělého, prozkoumává hry, videa, aplikace. Zajímavý pohled na digitální gramotnost je od vychovatelky v dětských jeslích Antje Bostelmannové a výtvarného pedagoga Michaela Finka. Tvrdí, že malým dětem pomůže tablet vnímat přesněji své okolí. Pomocí zabudovaného fotoaparátu mohou pořídit fotku například větve na stromě venku a různě je upravovat, mohou se prý točit filmy nebo s videotelefonem komunikovat s dětmi z jiné mateřské školy. Pomocí tabletů a aplikace na určování květin je možné na procházce v lese určit stromy, keře, houby a stahovat si o nich informace (Spitzer, 2016, s. 194-195).

Výše uvedené příklady mediální výchovy v mateřských školách v Německu si neumím představit v praxi v českých mateřských školách. Rámcový vzdělávací program mediální výchova se v České republice na předškolní vzdělávání nevztahuje. Příklady, které jsou dále popsány, ukazují, že technika ke zvyšování gramotnosti při práci s digitální médií, může být pro děti přínosem, dá se nazvat jako škola hrou.

Příklady ke zvyšování digitální gramotnosti v mateřských školách

Příklad č. 1 Rozvíjení digitální gramotnosti u dětí předškolního věku

Článek popisuje zkušenosti s projektem Malá digitální univerzita (MDU), který byl realizovaný v mateřské škole, která je zaměřena na environmentální výchovu. Mateřská škola se stala jednou ze škol pro ověřování programu Malé digitální univerzity. Pedagogové tuto možnost hodnotí jako zpestření při zvyšování digitální gramotnosti bez použití tabletů nebo počítačů. Děti si formou prožitků a her zvyšují gramotnost při práci s technologiemi, například se učí základům programování a jsou pak schopny úkolovat dřevěného robota Cubetta. Výhodou je, že spolu s digitální gramotností se děti učí pracovat ve skupinách s vrstevníky a dochází k rozvoji jejich představivosti. Zajímavý je koncept nazvaný „Datový expert“, pomocí něhož se děti učí pochopit přenos dat a porozumí třeba tomu, když si rodiče pořídí fotku prostřednictvím telefonu, jak je možné, že ji mohou poslat do telefonu babičky (Šebková, 2019).

Příklad č. 2 Robotická včelka Bee-Bot v mateřské škole

Článek představuje vyzkoušené aktivity s robotickou hračkou Bee-Bot. Jde o činnosti s předškoláky, kdy jsou úkoly seřazeny dle náročnosti. Pedagogové v mateřské škole vidí v robotických hračkách dobrý způsob, jak u dětí zvyšovat schopnost práce s informačními technologiemi. Včelka Bee-Bot je robůtek, který se ovládá tlačítky na zádech a zapamatuje si kolem 40 příkazů. Umí se otáčet vpravo nebo vlevo a tříleté děti dokážou snadno pochopit ovládání včelky. Aktivity se musí do programu s dětmi řadit od jednoduchých po složitější. Při začátku práce je na pedagogovi, aby dětem vysvětlil a názorně ukázal práci se včelkou. Děti například pracují s Bee-Bot ve skupinách, nebo ve dvojici a společně programují včelku tak, aby dorazila do předem určeného cíle. Další oblíbenou aktivitou je kreslení se včelkou nebo stavění bludišť, které je již složitější (Bradáčová, 2019).

obr. 3: dostupné z: <https://robotixeducation.ca/products/bee-bot-programmable-robot>

4 Výzkum fenoménu „Youtuber“

V teoretické části bakalářské práce jsem psala o aspektech práce s digitálními médii u dětí předškolního věku a poskytla jsem náhled na problematiku užívání médií v raném věku, kdy děti umí bez větších problémů pracovat s tablety, chytrými telefony, sledovat televizi. Výzkumná část bude zaměřena na fenomén dnešní doby, a to jsou youtuberi, kteří mají na vývoj dítěte podstatný vliv, stávají se nositeli hodnot, a jak jsem již uvedla v teoretické části, sledování videí na YouTube je velmi častou a oblíbenou aktivitou již tříletých dětí.

Když jsem zvažovala, jak uchopit výzkumné šetření, které má obsahovat zpracovanou metodiku práce s elektronickými médii, mým vzorem se stal můj šestiletý syn, který se i díky vlivu vrstevníků v mateřské škole na kanálu YouTube dobře vyzná. V souvislosti s tím, jak youtuberi a jejich prezentace ve videích ovlivňuje vývoj, názory a hodnoty dětí, budu popisovat a analyzovat obsah videí českých youtuberů. Následně jejich tvorbu zhodnotím dle uvážení sebe v roli rodiče, budou uvedeny reakce mého syna, dále průměrné hodnocení na škále a v závěru bude doporučení ke sledování videí na konkrétním kanále YouTube.

Výzkumné šetření je kvalitativní výzkum, kdy podle Hendla výzkumník vytváří komplexní obraz, analyzuje různé typy textů, kdy si na začátku výzkumník stanoví základní výzkumné otázky, které může doplňovat v průběhu výzkumu nebo během sběru a analýzy dat (Hendl, 2016, s. 46).

4.1 Cíl výzkumu a výzkumné otázky

Z teoretické části vyplývá, že média jsou nevyhnutelnou součástí našich životů a v současné době mají velký význam v procesu socializace dětí. Cílem výzkumné části, je prostřednictvím tematické analýzy zhodnotit videa českých youtuberů s následnou interpretací výsledků a hodnocení youtuberů v metodice, jejímž obsahem je práce s elektronickými médii u předškoláků. Účelem práce není poskytnout jednoznačné poznatky a objevení správné cesty jak s médii zacházet, ale domnívám se, že by mohla přispět k získání širších informací o dané problematice. Na základě uvedeného jsem stanovila výzkumné otázky:

O1: Jakými formami je ve videích zobrazováno podprahové jednání k rozvoji manifestního chování?

O2: Může mít sledování youtuberů vliv na vývoj dětí?

Výzkumný vzorek

Jedná se o kvalitativní charakter výzkumu a musela jsem vybírat z velkého množství youtuberů. Vzorek jsem vybrala záměrně s doporučením mého šestiletého syna, který má své oblíbené youtubery. Myslím, že by tahle skutečnost mohla přispět k objektivnímu pohledu v souladu s cíli výzkumu. Zaměřila jsem se na video kanál YouTube, kde jsou volně dostupná videa a zvolila jsem šest českých youtuberů a u každého z nich tři videa. Nejprve jsem si o každém získala informace a stanovila kritéria pro jejich konečný výběr.

Výběr výzkumného vzorku

Prvním kritériem pro výběr výzkumného vzorku bylo zaměření se na youtubery, které znají předškolní děti, to znamená ve věku 3 – 6 let. Tři youtubery určil můj šestiletý syn a tři jsem zvolila já, a to youtubery, o jejichž tvorbě mám povědomí. Druhým kritériem výběru výzkumného vzorku, byl druh tvorby, která je pro daného youtubera typická. Jedná se o vlogy, let's play videa, infotainment videa, cestovní videa, sketche, sportovně zaměřená videa a spojení více tematických videí. Podrobné informace o jejich tvorbě jsou uvedeny v další části práce. Výběr konkrétních videí jsem určila z každého osobního YouTube kanálu daného youtubera a to podle seřazení nejoblíbenějších videí. Zvolila jsem videa, která mají rekordní počet zhlédnutí a videa, která jsou zařazena v kategorii oblíbených.

Tab. 1 - Přehled vybraných youtuberů do výzkumného vzorku ke dni 20. 3. 2019

Název YouTube kanálu	Počet odběratelů YouTube kanálu
Tary	678 053
Kovy	760 829
Mishovy šílenosti CZ	757 448
Vojta Plachetka	35 413
Jmenuju se Martin	566 063
PedrosGame	871 354

Zdroj: vlastní úprava

4.2 Vybraní youtubeři (YT) a informace z jejich YouTube kanálu

YT č. 1 Tary

Tary (26 let) je v současné době jeden z nejoblíbenějších parkouristů v České republice. Parkour je tréninková metoda, při které parkourista překonává překážky v přirozeném prostředí s možností zařazení akrobatických prvků (parkour, 2019). Jeho videa z tréninků, ale i volnočasová videa mají u jeho fanoušků velký ohlas. V posledních měsících je Tary kritizován za nevhodné působení na děti a dospívající například ve videích, kde při parkourovém tréninku skočí na tramvaj a nechá se vézt, jeho zběsilá jízda po dálnici novým autem nebo urážka dětského fanouška, který se ho ptal, proč má tak drahé oblečení. Tary odpověděl: „*Já nemám drahý oblečení, to jen Ty máš málo peněz.*“ (Terdy, 2019). Na Taryho se snesla mediální kritika i od jiných youtuberů, např. se vyjádřila známá youtuberka ShopaholicNicol: „*Pokud to Tary myslel jako vtíp, tak tím způsobil jenom to, že ztrapnil mezi vrstevníkama malýho kluka, což je to nejhorší, co tomu dítěti můžete udělat.*“ (ShopaholicNicol, 2019). Tary se pak následně v médiích vyjádřil, že video bylo vytrženo z kontextu, že nebylo uvedeno celé, ale v mnoha očích jeho fanoušků se pohled na Taryho nese spíše v negativním slova smyslu.

Informace o Tarym z jeho oficiálního YouTube kanálu: „*Jsem rebel Tary z Ukrajiny narozen 1992, kde jsem žil do svých 9 let. V současné době se naplno věnuji svému podnikání a jsem pánem svého času. Natáčím aktivně videa na YouTube a řídím několik svých firem – Enjoy The Movement, Tary Camp, Tary Workshopy, Tary Kroužky, Skákej v Poho a plánují se další. Těšte se ode mě na pořádnou nálož zábavy a projektů do budoucna!*“ (Tary, 2009).

YT č. 2 Kovy

Karel Kovář alias Kovy (22 let) je jeden z nejvýraznějších představitelů české Youtube scény. Dokáže oslovit s tématy, kterým se ostatní spíše vyhýbají. „*Ve svých 20 letech je považován za jednoho z nejvlivnějších Čechů na sociálních sítích. V rozhovoru pro iDnes Kovy říká, že si uvědomuje zodpovědnost dnešní mladé generace a cítí povinnost se k některým událostem vyjádřit. Proto otevírá témata, o něž by se podle jeho názoru měli mladí lidé zajímat. Jeho tvorba je založena na tzv. infotainmentu (propojení informací a zábavy, které má většinou za cíl vzbudit určité emoce) a pomocí videí se snaží bořit předsudky ve společnosti.*“ (Procházková, 2017). Kovy také natočil pětidílný pořad s názvem Kovyho mediální ring a přináší praktické tipy, jak se zorientovat

v komplikovaném světě médií. Průvodce pořadem, youtuber Kovy, si pokládá pět základních otázek, kterými posuzuje důvěryhodnost a účel jednotlivých mediálních sdělení. Kromě toho přibližuje různá mediální témata – například roli médií ve společnosti, přesvědčovací techniky reklamy, sociální bubliny či internetové algoritmy. V každém dílu je krátká analýza, anketa mezi žáky a vystoupení mediálního odborníka (jsns, 2019). Kovyho videa jsou poučná, zábavná a mají i preventivní charakter.

Informace o Kovym z jeho oficiálního YouTube kanálu: „*Ahoj všichni, tady Kovy! Již čtyři roky se snažím kouzlit úsměvy na tváři! ;)* Na tomto kanálu najdete tematická videa, cestovní vlogy, scénky, skeče a mnoho dalšího! „*Mým druhým kanálem je Gameballcz, na kterém vychází parodie a herní videa. Užijte si!*“ (Kovy, 2014).

YT č. 3 Mishovy šílenosti CZ

Michal Florian (12 let) alias Misha je hlavní představitel YouTube kanálu s názvem Mishovy šílenosti CZ. Získal svou popularitu tvorbou písní o počítačových hrách, například Minecraft, které se šíří virálně na sociální sítích mezi fanoušky. „*Virální video (virál) je video, které se stane oblíbeným prostřednictvím sdílení na internetu. Virální se nazývá proto, že si je lidé posílají mezi sebou, a šíří se tak jako virus.*“ (ihned.cz, 2017). S tvorbou scénářů videí mu pomáhají jeho bratři. Vzhledem k jeho tvorbě je YouTube kanál kontroverzní a na jeho tvorbu jsou slýchány často ostré reakce. Skladatel těchto písní, bratr youtubera Oldřich Tristan Florian to zdůvodňuje tak, že po tvorbě, která provokuje lidi, je poptávka. V současné době jsou videa přidávána sporadicky. Tvůrci to zdůrazňují tak, že každý chce jít svou vlastní cestou a nadšení pro bizární videa je opustilo (Florian, 2019).

Informace o Mishových šílenostech z jeho oficiálního YouTube kanálu: „*This channel is for Czech videos of Misha! Česká videa Mishovy šílenosti budou na tomto kanále!!!*“ (Mishovy šílenosti, 2016).

YT č. 4 Vojta Plachetka

Vojta Plachetka (11 let) sice nepatří k youtuberům, kteří mají statisícové počty odběratelů, ale viděla jsem video o kybershikaně, na kterém se podílel a tak jsem jeho YouTube kanál zařadila do svého rozboru videí. Jeho videa jsou zaměřená na sketche, což jsou krátké a zábavné scénky, kterým se můžeme zasmát, ale najít v nich i poučení Chvála (2016, s. 36).

Informace o Vojtovi z jeho oficiálního YouTube kanálu: „*On se do informací ještě někdo kouká? Ale když už jsi tady... Jmenuju se Vojta, je mi dvanáct a miluju vytváření videí. Snažím se, aby byl můj content zábavný a občas i poučný, což se mi doufám zatím daří. Tak enjoy!*“ (Plachetka, 2014).

YT č. 5 Jmenuju se Martin

Martin Carev (20 let), se skrývá za přezdívkou, Jmenuju se Martin. Natáčí vlogy, což je v podstatě blog, který místo textu obsahuje video a daily vlog, což je denní vlog Chvála (2015, s. 68). Dále své vlastní reklamy, videa s ostatními youtubery, cestovní videa. Například jeho video s názvem Kdyby byly písničky v realitě 2, má přes 4 000 000 zhlédnutí (Jmenuju se Martin, 2014).

Informace o Martinovi z jeho oficiálního YouTube kanálu: „*Jmenuju se Martin a rád natáčím videa pro pobavení ostatních. A taky mám rád melouny. BA-DUM TSS.*“

YT č. 6 Pedro

Petr Florián alias Pedro (32 let) je český youtuber, který se proslavil jako let'splayer a vlogger. Na scéně YouTube se objevil v roce 2012 s kanálem PedrosGame. Jeho tvorba spočívá v tom, že komentuje hraní her jako Minecraft, se kterou začínal, dále pak Mafia 2. Jeho hlas poslouchají denně desetitisíce lidí. Pedro se vyjadřuje k vlivu her na společnost a především na děti následovně: „*Je pravda, že tomu není tak dávno, kdy se v médiích hodně řešil vliv her na společnost jako takovou a především na děti a vnímání her nebylo úplně pozitivní. Já si ovšem stojím za tím, že žádná hra ani film nemůže psychicky zdravého a vyrovnaného jedince jakkoliv narušit. Každopádně v poslední době vyšlo mnoho výborných a přelomových herních titulů, vznikly nové nextgen konzole a vím o mnoha kvalitních televizních a také internetových pořadech, které se věnují hrám. Myslím si tedy, že obecně zažívá herní scéna poměrně dobré časy, ale je pravdou, že tomu tak ještě poměrně nedávno nebylo.*“ (Večeřa, 2014).

Informace o Pedrovi z jeho oficiálního YouTube kanálu: „*Ahoj, vítěj na mém kanále, kde najdeš video o všem, co mě baví.*“ (Pedro, 2012).

4.3 Vybraná videa youtuberů

Tab. 2 - Přehled vybraných videí na konkrétním YouTube kanále

YouTuber	video č. 1: počet zhlédnutí videa ke dni:	video č. 2: počet zhlédnutí videa ke dni:	video č. 3: počet zhlédnutí videa ke dni:
Tary	Taryho nejlepší Parkour video: 342 005 20. 3. 2019	Parkour mýma očima 3, Tary a Vova: 2 499 017 20. 3. 2019	Představa vs Realita Tary Camp: 1 542 729 20. 3. 2019
Kovy	Kovyho mediální ring 2: 1 510 20. 3. 2019	Despacito (česká parodie) Kovy: 10 616 235 20. 3. 2019	Facebook: 659 559 20. 3. 2019
Vojta Plachetka	První den doškoly, sketch: 192 289 24. 3. 2019	10 vs 18 let, sketch: 401 775 24. 3. 2019	Když hlídáš mladšího sourozence, sketch: 44 550 24. 3. 2019
Mishovy šílenosti CZ	Český Minecraft song: 7 616 145 26. 3. 2019	Misha, Generace internetu: 46 208 26. 3. 2019	Song za 100 000 odběratelů: 3 669 835 26. 3. 2019
Jmenuju se Martin	Kdyby byly písničky v realitě: 4 914 769 27. 3. 2019	Martin vs Kovy: 563 454 27. 3. 2019	5 dní v Barceloně: 157 631 27. 3. 2019
PedrosGame	Minecraft S01E01-Klasické začátky: 1 472 757 30. 3. 2019	Jak přežít v lese: 692 701 30. 3. 2019	Zabiják zombíků/virtuální realita: 411 761 30. 3. 2019

Zdroj: vlastní úprava

4.4 Použité metody

4.4.1 Metoda sběru dat

Pro sběr dat jsem zvolila metodu dokumentů, v mém případě se bude týkat videí na kanálu YouTube, které jsou jedním z typů dat v kvalitativním výzkumu, jak uvádí Hendl. Zmiňovaný autor je shrnuje do typu vizuálních dat, kam spolu s videem patří fotografie a film. Tyto dokumenty jsou zdrojem informací o jedinci, skupinách, společnosti a jejich

tématech (Hendl, 2016, s. 136). Vzhledem k povaze mého výzkumu mi přijde tato metoda jako nejvhodnější ke sběru dat.

Hendl uvádí, že okumenty představují všechno napsané nebo zaznamenané a mohou se analyzovat dle různých hledisek. V dokumentech můžeme najít osobní či skupinové hodnoty a postoje. Jednou z výhod zkoumání dokumentu je jejich rozmanitost a to, že otevírá přístup k těžko dostupným informacím a za druhé data nejsou vystaveny působení zdrojů chyb nebo zkreslení, které mohou vzniknout například při rozhovorech nebo testování. Při výběru dokumentů hraje roli subjektivita výzkumníka, ale ne v informacích, které jsou obsahem dokumentů. Pokud se pracuje s analýzou dokumentů, postupujeme podobně jako při pozorování nebo rozhovorech (Hendl, 2016, s. 134-135).

Gavora vyznačuje metodu dokumentů jako analýzu produktů člověka a uvádí je k dalším dvěma metodám používaných v kvalitativním výzkumu a to pozorování a interview (Gavora, 2010, s. 186).

4.4.2 Metoda analýzy dat

Pro účel výzkumné části jsem zvolila tematickou analýzu. Hendl vysvětluje, že tato metoda patří mezi postupy, které nejsou vázány na nějakou teorii, a hlavní výhodou je její pružnost. Náleží mezi nástroje, které poskytují bohatou a komplexní zprávu o datech a dobře se hodí právě pro práci s větším objemem dat, což koresponduje s mou výzkumnou prací na analýze videí. Tematická analýza je vhodná pro získání odpovědí na otázky, které se zaměřují na lidské zkušenosti a názory. Zmíněný autor hovoří o tom, že ke každé výzkumné otázce se vyžaduje jiná forma tematické analýzy. Uvádí například induktivní způsob, který jsem zvolila já, kdy jsou kódování a návrh témat určeny v obsahu dat (Hendl, 2016, s. 264-265).

Kroky tematické analýzy

Hendl uvádí šest fází tematické analýzy, podle kterých se postupuje. Ke každé fázi jsem vybrala nejpodstatnější informace:

1. Seznámení s daty – jde o pečlivé seznámení s daty, kdy se opakovaně pročítá materiál, v mém případě opakované sledování videí. Po získání dat se data musí přepsat do elektronické podoby. Přepis dat, tzv. transkripce je podmínkou důvěryhodnosti analýzy.

2. Generování počátečních kódů – vytvoří se počáteční seznam kódů. Kódování slouží k redukci dat a pomocí jednoduchých kódů umožňuje organizovat data.
3. Vyhledávání témat – v této fázi se hledají data, která jsou významná pro výzkumné otázky. Během vyhledávání témat se vytvářejí kategorie a témata z dat v podobě opakovaných myšlenek, termínů ve vyjadřování účastníků. V závěru této fáze by měl být stanoven seznam „kandidátů“ na téma.
4. Propracování témat a jejich revize – výzkumník hledá další témata a má již mít potenciální témata, která zpracovává.
5. Vymezení a pojmenování témat – definují se témata, která budou součástí zprávy. Výzkumník musí témata pojmenovat tak, aby je čtenáři pochopili.
6. Příprava zprávy – výzkumník se věnuje nejvíce tématům, která slouží k odpovědi na výzkumné otázky (Hendl, 2016, s. 275).

Sběr a příprava dat

Jak uvádím výše, pro sběr dat jsem zvolila metodu dokumentů, konkrétně videa, která jsou volně přístupná na serveru YouTube. Sběr dat jsem uskutečnila od 15. 3. 2019 do 30. 3. 2019. Nejprve jsem se na videa dívala sama, v dalším kroku jsem je zhlédla spolu s mým synem. Opakovaně jsem si videa přehrávala a snažila se zachytit nejpodstatnější informace týkající se i neverbální komunikace youtuberů a při transkripci jsem použila shrnující protokol, kdy tato technika, dle Hendla, nezachovává celý text. Shrnující protokol je na místě, pokud by kompletní transkripce byla nákladná (Hendl, 2016, s. 213). Ve shrnutí a interpretaci výsledků je shrnující protokol u každého analyzovaného videa.

4.5 Analýza dat

Hendl popisuje analýzu dat velmi detailně a uvádí i praktické příklady. Snažila jsem se jeho interpretaci tematické analýzy co nejlépe porozumět a následovně jsem postupovala v krocích tematické analýzy, které jsem popsala v textu výše.

Seznámení s daty

V prvním kroku jsem se seznámila s daty tím, že jsem se několikrát dívala na dané video youtubera a všímala si různých detailů, jako například v jakém prostředí se video natáčí, lingvistické výrazy youtuberů, aspekty nevhodného obsahu apod. a napsala si první poznámky a možné počáteční kódy.

Generování počátečních kódů

Práce s kódy byla časově náročná. Pracovala jsem na doporučení Hendla (2016) s poznámkovým editorem programu Word. Procházela jsem si poznámky ze zhlédnutých videí, porovnávala je, hledala části textu, slovní spojení a věty, které by byly v souladu s výzkumnými otázkami. Poznámky a kódy jsem u každého youtubera měla označené například jako YT č. 1 přehnaná gestikulace označená kódem GES.

Vyhledávání témat

V tomto kroku analýzy jsem pracovala s kódy a hledala témata. Měla jsem poznámky s kódy z dokumentu ve Wordu a vedle toho jsem si ručně psala témata i subtémata. Došla jsem ke kroku, kdy jsem stanovila jedno téma, pod které jsem zařadila další možná témata, která by se týkala výzkumných otázek.

Propracování témat a jejich revize

Potřebovala jsem, aby kódy a témata byly v souladu s výzkumnou otázkou. Stanovila jsem si například počáteční témata jako rodina a přátelé a po zkontrolování jsem je uvedla do jednoho tématu a to interpersonální vztahy. Nebo subtémata verbální agrese a symbol agrese (např. plastová pistole) jsem dala pod téma násilí.

Vymezení a pojmenování témat

V této fázi analýzy jsem si dávala dohromady informace jako podklad pro přípravu výzkumné zprávy. Celkem jsem si stanovila pět základních témat a to interpersonální vztahy, násilí, komunikace s diváky, reklama a prevence.

Příprava zprávy

V této zprávě je zahrnuto celkové shrnutí tematické analýzy, odpovědi na výzkumné otázky a interpretaci výsledků.

4.6 Výsledky výzkumné části

Cílem výzkumné části, je prostřednictvím tematické analýzy zhodnotit videa českých youtuberů s následnou interpretací a zodpovězením dvou výzkumných otázek, a to:

O1: Jakými formami je ve videích zobrazováno podprahové jednání k rozvoji manifestního chování?

O2: Může mít sledování youtuberů vliv na vývoj dětí?

Otázkou č. 1 jsem zjišťovala, jakými formami, je videích zobrazováno jednání k rozvoji manifestního chování v důsledku prezentovaného násilí, komunikace youtuberů nebo rizikového chování. Díky tematické analýze, generování kódů a stanovení si pěti hlavních témat se mi podařilo z videí získat nejpodstatnější indicie, které mi pomohly odpovědět na výzkumné otázky. Všimla jsem si prostředí youtuberů, jejich neverbální komunikace, nevhodného verbálního vyjádření, naopak preventivního působení, jejich postojů, které mohou ovlivňovat názory dětí, interakce s diváky.

Formy podprahové jednání ve videích:

Hlavní téma	Subtémata
Interpersonální vztahy:	rodiče, prarodiče, sourozenci, přátelé, partneři, ostatní youtubeři
Komunikace s diváky:	reakce diváků na video, výzva ke sledování videí, verbální a neverbální projevy, prostředí videa, druh videa + styl youtubera
Rizikové chování:	alkohol, drogy, rizikové sporty, závislost na médiích
Násilí:	symbolika násilí, verbální agrese, nevhodná gesta, animace ve videu, vulgarismy
Reklama:	propagace výrobků, móda, odkazy na obchody a výrobky
Prevence:	vhodné chování, ponaučení, doporučení

Subtémata interpersonálních vztahů se objevila u pěti z celkového počtu šesti youtuberů. O rodičích, prarodičích, sourozencích, přátelích, partnerech nebo ostatních youtuberech je video zmínka, nebo jsou při natáčení přítomni. Vojta Plachetka ve videu č. 1 dokonce radí babičce po telefonu s tím, jak má postupovat při práci se sociální sítí a ve videu č. 3 hlídá mladšího sourozence. Mishovy šílenosti CZ je kanál videí, ke kterým scénář napsal bratr hlavního aktéra, a ve videu č. 3, je přítomen jeho tatínek s dalšími členy rodiny a společně se radují z počtu odběratelů. Youtuber Jmenuju se Martin ve videu 2, vytvořil challenge, (níže vysvětleno) společně s youtuberem Kovym. Kovy ve videu č. 3 mluví

příkladně o své babičce. Youtuber Tary často natáčí videa spolu se svými přáteli a také svou partnerkou. Ve svém projevu používá přehnaná gesta a působí na mě tak, že se povyšuje nad ostatními. Ve videotvorbě youtubera Pedra se mi komunikace s diváky líbí nejvíc. Pokaždé děkuje za zhlédnutí a nepoužívá vulgarismy. Prostředí se liší dle stylu youtubera a formy videa. Například Tary, vzhledem k velkému počtu videí s parkourem, má videa převážně z přirozeného venkovního prostoru nebo z tělocvičny, let'splayer Pedro u většiny videí není vidět, doprovází je svým hlasem. Misha točí videa v domácím prostředí. U všech youtuberů si lze všimnout komunikace s diváky ve smyslu pozdravu, poděkování za zhlédnutí a za odběr, pozvánka k dalšímu videu.

K rizikovému chování podprahově navádí videa Taryho, konkrétně video č. 2, kde společně se svým kamarádem, při parkourovém tréninku skočí na tramvaj. Parkour bych zařadila mezi rizikové sporty. Taryho video č. 3 stále neumím uchopit. Jeho prezentace chování dětí na Taryho campu, je pro mě šokující. Celé video je doprovázeno nevhodnými gesty a vulgarismy přímo od dětí i vedoucích na campu. Ve videu č. 2 Vojty Plachetky, se na závěr objevila v ústech jeho kamaráda animace jointu.

Násilí nebo jeho náznak se vyskytuje u všech youtuberů, kromě Kovyho. Vulgarismy obsahují videa Taryho, u videí youtubera Jmenuju se Martin, jsem zaznamenala ve videu č. 3, že když si balí zavazadla k cestování, přibaluje si plastovou pistoli. Mishovy šílenosti CZ a video č. 2 s názvem Generace internetu bych ke zhlédnutí dětem nedoporučila. Misha ve videu chodí s baseballovou pálkou, která má symbolizovat boj proti televizi a nadvládu internetu. Ve videu jsou vulgarismy a nevhodný obsah. Násilí je zobrazeno v počítačových hrách, které komentuje Pedro, například ve videu č. 3, při zabíjení zombíků. To ale koresponduje s tématem hry jako celku.

Reklama na výrobky, tzv. merche, což jsou dárkové předměty z obchodu youtubera, je buď obsažena v každém videu tak, že o ní mluví sám youtuber, nebo si lze informace o obchodě přečíst v popisku pod videem. Misha má ve svých videích na sobě často tričko s motivem Minecraft, což může na děti zapůsobit tak, že ho také budou chtít. Tary má na sobě parkourové oblečení, které chce vlastnit snad každý jeho fanoušek. Pedro propaguje značku výrobku, který používá ke hře ve virtuální realitě, a video č. 2 s názvem Jak přežít v lese je placenou propagací. Vojta Plachetka na závěr videa č. 3, také doporučuje výrobek určité značky.

Náznaky, nebo přímo konkrétní možnosti prevence, jsou obsaženy ve videích youtubera Kovyho, a to zejména v souvislosti s jeho pětidílným pořadem Kovyho mediální ring, kdy v každém díle, spolu s mediálními odborníky, poskytuje rady, jak správně vyhodnocovat mediální obsahy. Ve videu č. 3 o Facebooku Kovy dobře shrnuje negativa sociální sítě i jeho vliv na uživatele. Video s poučením, které se mi líbilo, bylo video č. 2 od Pedra, kdy dává doporučení a rady jak se chovat a nechovat při pobytu v lese, což je pro děti dobrým příkladem.

V dalším textu jsou názorné ukázky z videí, kde jsou obsažena subtémata, která jsem určila v tematické analýze. Ke každému videu přidávám své vlastní hodnocení, přímou reakci mého syna Vojtěcha po zhlédnutí videa, hodnocení na škále a konečné doporučení pro sledování video kanálu youtubera. Závěrečná doporučení, vzhledem k rozboru pouze tří videí od každého youtubera, mají pouze podpůrný charakter.

YT č. 1 Tary

video č. 1:

Taryho nejlepší Parkour video: zveřejněno 28. 1. 2019, délka videa 10:19 minut.

Popis videa: v úvodu videa Tary při tréninku přeskóčí překážku, následně spadne na zem a řekne vulgární slovo.

Jeho osobní popis videa zní: „*Ahoj, tady je Tary a vítejte u dalšího videa. Dneska pro vás mám skvělou zprávu, a to je, že bude parkourový video. Rozhodl jsem se ze svého Instagramu stáhnout všechny parkourové videa a dát je do jedné kompilace a to je tohle video. Takže pokud se vám tohle videjko bude líbit, dávejte lajky a napište dolů do komentáře, kterej skok se vám líbil ze všech úplně nejvíc. Užijte si video.*“ Následně je možné vidět sestřih parkourových skoků, např. v Tescu s komentováním kameramana, přes ploty, přes zdi ve městech, skoky v tělocvičně (Tary, 2019).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Parkourista Tary prezentuje sestřih jeho parkourových videí. Během videa nezaznívají vulgarismy, je doprovázeno hudbou. Na závěr natáčí své vystoupení v obchodním domě, kde bylo přítomno mnoho fanoušků. Video hodnotím kladně.

Reakce Vojtěcha po zhlédnutí videa: „*Ty jo, tak tenhle triček (myšleno trik) byl fakt hustej*“. „*Hele on skáče v Tescu.*“ „*Chtěl bych na Taryho camp, mami.*“

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

video č. 2:

Parkour mýma očima 3, Tary a Vova: zveřejněno 18. 5. 2017, délka videa 5:20 minut.

Popis videa: Úvod videa je bez komentáře a hudebním doprovodem, ve stopáži 1:12 min. Tary a Vova skočí přes zábradlí na tramvajový můstek a následně na tramvaj. Tary pak komentuje: „*Já jsem skočil a říkám: v pohodě, je čas, a najednou...a už jsem byl na rameni. Ty krávo! Wau. Jdem dál.*“ Video dále pokračuje parkourovými skoky ve městě přes zábradlí, střechy a končí komentářem Taryho: „*Tak lidičky tohle byl konec tohohle videa. Pokud se vám líbilo, tak mu dejte lajčik. Podte dát 50 000 lajků do 24 hodin.*“ (Tary, 2017).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: V tomto videu bylo několik ukazatelů, které mohou mít negativní vliv na dětskou populaci. Dá se říct, že parkour se stává jedním z rizikových sportů a Tary místo toho, aby propagoval tento sport zábavně, ale i poučil na případnou nebezpečnost, sám ukazuje, jak se do rizika dostat. Ve videu jsou používány nevhodné výrazy jako „*Ty krávo*“ nebo *Ty vole*“.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: „*Jo, tohle bylo dost dobrý*“. „*Oni skočili na tu tramvaj, jak to, že z toho nespádnou?*“ „*Dáme jim lajčik.*“

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

video č. 3:

Představa vs Realita Tary Camp: zveřejněno 10. 10. 2017, délka trvání 6:19 minut.

Popis videa: Je to nekomentované video natočené s dětskými protagonisty Taryho campu. Nejprve je popsána představa. Například se děti těší, jak budou Taryho pravidelně na campu potkávat. Poté je ukázána realita tak, že děti chodí po táboře, předstírají pláč a ptají se po Tarym, volají jeho jméno a nikde ho nepotkají. Celé video obsahuje nevhodné výrazy a vulgární slova. V ukázce představy ubytování v chatkách, sedí děti kolem stolu s vodní dýmku, na stole rozsypaný bílý prášek a komentáře: „*Hoši budem spařený jak arašídý.*“ „*Dá si někdo lajničku?*“ V úseku realita přijde do chatky vedoucí se slovy: „*Hej, to si děláš prdel, ne. Dej to sem, kámo.*“ (Tary, 2017).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Neodhadnu, s jakým záměrem Tary toto video natočil a umístil na YouTube kanál. Pokud mělo děti přilákat na Taryho camp,

po zhlédnutí tohoto videa bych na Taryho camp své dítě neposlala. Video je plné vulgarismů, propaguje symbolicky užívání návykových látek.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: „Mami, já bych chtěl jet taky na Taryho camp a naučit se beko“. Zeptala jsem se ho, co je to beko. Vojta odpověděl: „No to je ten triček (myšleno trik), jak se skáče pozadu, jak tam ty kluci skákali.“ „Mami a to se může pít pivo a kouřit? Kouř smrdí.“

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

Celkové hodnocení a doporučení ke sledování: průměrná hodnota 2,3

Jak jsem psala v úvodních informacích o youtuberovi Tarym, upozornila jsem na jeho příspěvky, které byly medializovány v souvislosti s jeho vystupováním a přenášením negativního vzoru zejména v dětském pohledu. Jako rodiči se mi líbí Taryho parkour videa, která přináší dětem zábavu a novou možnost v oblasti sportu, zároveň mi v jeho prezentaci chybí více poučení. Synovi jsem vysvětlovala, proč se neskáče na tramvaj a proč to asi Tary zkusil a že video o Taryho campu bylo natočeno s nadhledem a v jakém smyslu. Vzhledem k tomu, že pro syna je Tary velmi oblíbený jako parkourista a chtěl by se tomuto sportu věnovat, závěrem doporučuji Taryho parkourová videa z tréninků, ve kterých je ale možnost, že se uslyší vulgarity uvedené výše, a všechna jeho videa bych jako rodič nejprve zhlédla sama a pak je ukázala dítěti s následným zdůvodněním pro něj nejasných situací.

YT č. 2 Kovy

video č. 1: Kovyho mediální ring 2: zveřejněno 6. 2. 2019, délka trvání 6:50 minut.

Popis videa: Ve videu Kovy mluví o tom, jak rozpoznat nepravdivé zprávy v médiích.

Jeho osobní popis videa: „Ahoj všichni, já jsem Kovy a vy sledujete co?“ Následuje znělka pořadu a nápis Kovyho mediální ring. Po znělce se znovu objeví Kovy se slovy: „Přesně tak, v každém dílu se věnujeme jedné z pěti klíčových otázek, které by si měl pokládat každý divák, čtenář, posluchač nebo uživatel při sledování videí, zpráv, televize nebo sociálních sítí. V tomto dílu si probereme otázku CO? Co bychom měli ve sdělení hledat?“ (Kovy, 2019). Kovy mluví o důležitosti zdrojů a neutrálnosti sdělení, rozebírá reklamy na produkty, které se objevují například v seriálech. Na konci pořadu je hostem mediální odborník, který mluví o zpravodajském trhu. Zajímavý je jeho názor v 5:49. minutě: „Češi možná trochu blbnou poslední dobou. Necháávají na sebe proudit spoustu

zpráv nebo informací televizní pseudozábavy, která je podle mě bezcenná a řekl bych, že by bylo dobré od školních let začít trošku víc vysvětlovat hodnotu informace.“ V závěrečném shrnutí Kovy dává divákům a uživatelům médií doporučení, jak nepravdivé zprávy rozpoznat (Kovy, 2019).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Pořad Kovyho mediální ring, hodnotím pozitivně. V pořadu rozebírá, jak bychom měli rozeznat seriózní informace a jak je správně vyhodnocovat. Video obsahuje praktické zkušenosti hostů, je tam názor odborníků a na závěr celkové shrnutí. Pro dítě předškolního věku je obsah pořadu nezajímavý a nerozumí mu. Je nutné, aby mu rodiče vysvětlili jednodušším způsobem, co celým sdělením měl youtuber na mysli.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: „*Nebaví mě to, pustíme si radši ještě Taryho.*“ „*Tohle je nuda.*“

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

video č. 2:

Despacito (česká parodie), Kovy: zveřejněno 16. 7. 2017, délka trvání 2:47 minut.

Popis videa: Kovy video vytvořil jako reakci na světoznámý hit Despacito. Hit Despacito zpívá s vlastním, vtipným textem. Video začíná tím, že Kovy v roli klienta sedí u psychoterapeuta (také sám Kovy) a ptá se ho: „*Jak dlouho už ten Váš problém trvá?*“ Pak začne hrát hudba a klient začne zpívat o svém problému: „*Hmm, všechno to začalo v půlce května, z rádia zní nějaký letní song. Zas vypalovačka z roku 2000. Proč to hrajou pořád dokola?*“ Kovy vtipným způsobem reaguje na to, že pokud se píseň stane hitem, můžeme ji takřka slyšet na každém rohu (Kovy, 2019).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Video hodnotím kladně. Zábavným způsobem Kovy zpracoval hudební komerční scénu. Text neobsahuje vulgarismy, video neobsahuje nevhodný obsah. Vzhledem ke kontextu videa zde nenalezneme žádné poučení. Vidím v něm však odraz společnosti, na kterou chtěl Kovy ukázat ve smyslu, že kdo chce jít s dobou a být moderní, musí Despacito poslouchat snad i ve spánku.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: „*Jo, tuhle písničku znám.*“ Při sledování klipu se bavil a chtělo se mu tančit. Smál se především Kovyho kostýmům a parukám.

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

Video č. 3:

Facebook: zveřejněno 20. 3. 2016, počet zhlédnutí ke dni 20. 3. 2019, délka trvání 5:25 minut.

Popis videa: Kovy mluví o Facebooku.

Jeho osobní popis videa: „Ahoj všichni, tady Kovy. Fakt, že Facebook používá denně více než miliarda lidí, svědčí o tom, že už je na něm pravděpodobně vaše babička. A kdyby to šlo, tak vám určitě do chatu posílá samolepky knedlíků s otázkou, jestli nemáte hlad. Potom, co jsem dělal videa na Twitter, Snapchat i Instagram, se mi ani nechtělo věřit, že nejpopulárnější sociální síť jsem vlastně úplně vynechal. Je čas to napravit.“ (Kovy, 2016). Kovy mluví o tom, kolik času se tráví na sociální síti a ve videu názorně ukazuje reakce uživatelů, když se hrozí nad obsahem na hlavní stránce, pokud přátelé zveřejní tzv. depresivní zprávy. Názorně ukazuje, že Facebook přináší změny v interpersonálních vztazích, například, že hodnotíme člověka podle profilové fotky (Kovy, 2016).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Povedené video s tématem, které je aktuální. Sociální sítě jsou jedním z nejrozšířenějších komunikačních prostředků, které s sebou přináší i negativa. Jak upozornil Kovy, je to především o dlouhých hodinách trávených nad hlavní stránkou Facebooku a sledování profilů. Hrané scénky působí vtípně, zároveň poukazují na úskalí sociálních sítí. Pro syna nebylo video záživné.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: „A kdy budu mít Facebook? To se může i na tabletu?“ „Kovy má dobrou paruku a je tam jako holka, vid'.?“

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

Celkové hodnocení a doporučení ke sledování: průměrná hodnota 4,3

Kovy je jedním z nejsledovanějších českých youtuberů. Video, která jsem měla možnost zhlédnout, mě mile překvapila. Kovy dokáže zábavnou formou poukázat na negativní stránky sociálních sítí a jeho pořad Kovyho mediální ring je výbornou ukázkou k prohloubení mediální výchovy. Youtubeři jsou pro dnešní děti a dospívající vzorem a je dobře, že se najdou seriózní youtubeři jako je právě Kovy. Jeho pořad Kovyho mediální ring bych spíše doporučila dětem mladšího školního věku, které již umí číst a lépe rozumí mediálnímu sdělení. Kovyho tvorba cestovních videí se také těší oblibě a má statisícové hodnoty zhlédnutí. Jeho YouTube kanál určitě doporučuji.

YT. č. 3 Vojta Plachetka

video č. 1: První den školy, sketch, zveřejněno 9. 9. 2018, délka trvání 3:45 minut.

Popis videa: Video je prezentováno jako sketch, což znamená krátkou a zábavnou scénku. Vojta vstane pozdě a nestihne příchod do školy první den po letních prázdninách. Spěchá do školy a volá mu babička, která chce poradit s Facebookem. Babička: „*A hele, jak se mám dostat z toho Facebooku na seznam? Mně tam holky poslaly, Radka s Mílou, fotky z dovolený, abych si je mohla prohlídnout.*“ Vojta jí odpoví: „*Vidíš tam nahoře vpravo tu šipku mířící dolů?*“ Babička: „*Noo*“. Vojta: „*Tak tam dáš odhlásit se.*“ Babička: „*Jak se teď zas dostanu na ten Facebook? Já jsem zapomněla heslo.*“ Vojta trpělivě vysvětluje babičce, jak se dostane zpátky na Facebook. Mezitím mu ujede autobus a zjistí, že si zapomněl školní tašku. Přiběhne ke škole, zjistí, že dveře jsou zavřené, potom se podívá na datum v telefonu a přijde na to, že je sobota. V paměti se mu vybaví, že na konci školního roku si nastavil budík na 1. září. Jeho věta na závěr: „*První den školy byl horší, než jsem čekal a to ještě nezačal.*“ V závěrečných titulcích je ponaučení: „*Nastavujte si budíka před tím, než jdete spát.*“ (Vojta Plachetka, 2018).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Video na mě působilo dobře. Vzhledem k nízkému věku Vojty, bylo video dobře zpracováno. Nebyla nouze ani o vtipné situace, kdy babičce po telefonu vysvětloval, jak má pracovat s Facebookem. Tím ukazuje, že je správné pomáhat svým prarodičům a názorně ukázal, že současná generace dětí, je technicky gramotnější, než jsou rodiče a starší generace. Při sledování videa se mě syn ptal na nejasnosti, které u sledování videa měl. Ptal se mě například na to, kdy se vlastně chodí do školy a také třeba na to, kdo Vojtu natáčí.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: „*Má hezkej pokojíček.*“ „*Myslíš, že až budu chodit do školy, tak taky zaspíme?*“ „*Jé, to je jako když Ti volá babička Iveta, že jí nejde něco na počítači.*“ „*A co se mu teda stalo, že není škola?*“

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

video č. 2: 10 vs 18 let, sketch, zveřejněno 21. 5. 2017, délka trvání: 4:35 minut.

Popis videa: Ve videu jsou v krátkých spotech ukázány každodenní činnosti nebo běžné situace tak, jak jsou realizovány v 18 letech a na druhé straně tak, jak jsou realizovány v 10 letech.

Jeho osobní popis videa: „Čau lidi, já jsem Vojta a já vás vítám u novýho videa a tenhle ten víkend ke mně přijel Tomáš a natočili jsme spolu sketch 10 vs 18 let, tak doufám, že se vám to bude líbit. Jinak na konci videa dám odkaz, protože jsme k Tomášovi taky natočili video, tak se na něj potom můžete určitě kouknout, a co říkáte na to, že bychom dali takovejch tisíc lajků? Tak jo, užijte si video.“ (Vojta Plachetka, 2017). Ukázka v 18 letech začíná tím, že si Tomáš uvaří kávu a vychutnává si ji, druhá ukázka versus 10 let ukazuje, jak se potají Vojta napije kávy a udělá se mu nevolno. Při scénce, kdy se domlouvá Vojta s Tomášem na schůzce a každý pochopí jinak čas. Nazlobený Vojta to pak okomentuje: „To si děláš pr....“ Oceňuji, že vulgární slovo nebylo zveřejněno, ale přerušeno zvukovým signálem. V poslední ukázce jde Vojta k zavřené brance a pokouší se ji přelézt. Pak přijde Tomáš a bez rozmyšlení branku otevře. Následně se video zastaví a u Tomášových úst se objeví animace jointu, v obličejí Vojty se objeví animace slzy v oku (Vojta Plachetka, 2017).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Vtipné video, které srovnává běžné situace v životě, jak se dělají a jak probíhají v deseti letech a jak v 18 letech. Kromě jednoho vulgárního slova, které bylo překryto zvukovým signálem, je video s vhodným obsahem. Vojtův záměr byl zřejmě založen na tom, aby ukázal, že děti přemýšlí o věcech a životních záležitostech jiným způsobem, než dospělý, a pro každý věk zde můžeme vidět výhody i nevýhody. Některé situace jsem synovi vysvětlovala, aby pochopil, v čem je záměr dané scénky.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: „Taky Ti upijím kafíčko, ale neblinkám po něm.“ „Jé, to je legrační, jak při házení míčku spadne do toho květináče.“ „Proč se tady praští do hlavy?“

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

video č. 3: Když hlídáš mladšího sourozence, sketch, zveřejněno 5. 11. 2018, délka trvání 2:52 minut.

Popis videa: Video ukazuje situace, které mohou nastat při hlídání mladšího sourozence.

Jeho osobní popis videa: „*Dneska si ukážeme utrpení, které jsem si jistý, že pár z vás prožívá. Mít mladšího sourozence.*“ Ve videu jsou pak situace, kdy si mladší sourozenec chce hrát a starší bratr na něj nemá čas. Půjčí mu telefon a pak se nestačí divit. „*Proč si poslal mému třídnímu fotku sebe, jak si luxuješ tvář, naší paní sousedce fotku se třema bradama a mamce napsal, že muj uzasnej bracha se chová super skvele, přivez mu domů nijaký sladkosti, aby měl radost.*“ Reakce bratra: „*To se poslalo samo, přísahám.*“ Vojta reaguje: „*Já tě taky asi pošlu někam do děcáku, kde si tě zklidněj.*“ Na konci videa jde Vojta zkontrolovat mladšího sourozence, jestli už spí a nalezne ho ležet na zemi, kde je různě zamotaný v hadici od vysavače. Vojta na to odvětí: „*Že já ho nezabil rovnou.*“ (Vojta Plachetka, 2017).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Vojtův sketch (krátká a zábavná scénka) svůj účel splnil. Opět velmi zábavnou formou bylo ukázáno, jak může vypadat hlídání mladšího bratra. Ve videu je ukázáno, že práce s médii je opravdu častou aktivitou dětí. Vojta většinou sedí u počítače a půjčí bratrovi telefon, aby se zabavil. Zřejmě se to hodilo pro záměr tématu, protože v realitě by si s bratrem mohl třeba hrát a bylo by to zábavnější pro oba. Vojtova reakce, že pošle bratra do „děcáku“, kde ho zklidní, mě mírně zaskočila. Synovi jsem vysvětlovala, co je vlastně „děcákem“ myšleno, a jak to tam běžně chodí. Na závěr, když Vojta zmíní, že měl bratra zabít rovnou, jsem opět vysvětlovala, že to Vojta řekl pro účel videa, a že to je sice nevhodné, ale symbolické vyjádření.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: „*Jo, to taky budu dělat, až budu hlídat bráchu, ale já mu půjčím tablet.*“ „*Proč ho dá do děcáku?*“ „*Mně je taky líto, když brácha brečí.*“

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

Celkové hodnocení a doporučení ke sledování: průměrná hodnota 3,6

Vojta Plachetka je šikovný mladý youtuber. V jeho tvorbě převládají sketche, což jsou, jak už jsme několikrát uvedla, krátké a zábavné scénky. Nalezneme v nich důvtipnost, ponaučení, ale mnohdy i situace, které předkládá nevhodným způsobem. Je potřeba jako rodič dítěti vysvětlovat, co má vyjádřením youtuber na mysli a říct, co by možná mohl

říct jinak a lépe prezentovat. Kladně hodnotím absenci vulgarit. YouTube kanál Vojty Plachetky hodnotím jako zdařilý.

YT č. 4 Mishovy šílenosti CZ

video č. 1: Český Minecraft Song, Mishovy šílenosti, zveřejněno 17. 2. 2016, délka trvání 1:11 minut.

Popis videa: Misha zpívá song na téma hry Minecraft.

Jeho osobní popis videa: Video začíná jeho slovy: „*Už jsem tady zas.*“ Pak začíná zpívat. V textu písni převážně převažuje věta „*Já miluju Minecraft, je to můj svět, ve kterým jsem rád*“. Video je natáčeno v Mishově pokoji, tancuje u toho a hraje na počítači hru Minecraft (Mishovy šílenosti CZ, 2016).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Minecraft je oblíbenou počítačovou hrou. Misha postavil své video na jednoduchém textu a hudbě, která vám ještě dlouho bude znít v hlavě. Není divu, že se Mishova píseň šířila po sítích ve velkém měřítku. Melodie je chytlavá, rychle se dají naučit slova, pro děti je to oslavná píseň Minecraftu a vypovídá o tom i rekordní počet zhlédnutí přes sedm milionů. Video je propagace počítačové hry Minecraft, která je velmi populární. Poukazují na možný negativní vliv videa. Po zhlédnutí videa mohou zasednout k počítačové hře děti, které ji do té doby neznaly a přinést potenciální závislost na počítačových hrách. Pozitivně hodnotím, že text neobsahuje vulgarismy.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: „*Jó, Minecraft, hustý!*“ *Tohle taky hraje Pedro (další yotuber) a koukej na to tričko s Minecraftem, to chci taky.*“ Dále opakuje text písni a po několika zhlédnutí si ji sám zpívá.

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

video č. 2: Misha, Generace internetu, zveřejněno dne 12. 10. 2017, délka trvání 3:11 minut.

Popis videa: Video obsahuje píseň se slovy, které jsou zaměřeny na kritiku televizního vysílání a upřednostňující internet. Video obsahuje nevhodné výrazy v prezentaci dvanáctiletého chlapce. Jako příklad uvádím: „*Na Nově kecaj o bábě pod kořenem, na Primě ve vás vyvolávaj strach. Barrandov, tam fejkujou soudní proces. A ČT, to už snad čas odnes. Cpete dětem Děčko, přitom sjížděj péčko. A co je Art? To je nějakej fart?*“

Každou chvíli vzniká nějaká další TV. Podívejte se do hlavy své.“ V písni se opakuje refrén: *„My jsme nová generace, generace internetu, My jsme nová generace, generace internetu!“* (Mishovy šílenosti CZ, 2017).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Video považuji, vzhledem k jeho obsahu, za nevhodné. Misha textem písni chce vyjádřit, že aktuálně ustupuje televizní vysílání do pozadí za internet. Ve videu má v ruce Misha baseballovou pátku, kterou na závěr mávne kupředu. Na toto se může nahlížet jako na symboliku protestu proti televizi. Video je v souladu s jeho kontroverzní tvorbou.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: *„To se mi nelíbí.“* Video ho nebavilo, nechtěl se dívat do konce.

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

video č. 3: Song za 100 000 odběratelů, zveřejněno 16. 4. 2016, délka trvání 1:40 minut.

Popis videa: Misha je na zahradě a čeká, až bude mít 100 000 odběratelů, následně zpívá oslavnou píseň.

Jeho osobní popis videa: *„Už jsem tady zas. Tak jsem na zahradě a jdu se houpat.“* Přijde za ním tatínek a řekne: *„Misho, musíme jít sledovat těch 100 000 odběratelů.“* Misha: *„A jo, tak to jdu.“* Následující scéna se odehrává v pokoji, kde na počítači se svou rodinou sleduje zvyšující se počet odběratelů. Když dosáhne počtu 100 000, začnou se radovat a tatínek se vyjádří: *„Je to tam vole.“* Začátek písni zní: *„Natočil jsem video, které se začalo šířit, nemohli jste se s tím smířit. Ha, ha, ha. Nadávali jste mi do dětí, ale potom jsem přišel s dalším songem. Já jsem Misha. Splnil se mi můj sen, sto tisíc odběratelů mám a to jenom díky vám.“* (Mishovy šílenosti CZ, 2016).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Po zhlédnutí videa u mě nepřevládá pozitivní ani negativní hodnocení. Nevhodný mi přišel výraz tatínka, který řekl v euforii z počtu odběratelů a to „vole“. Misha svou písni pak vyjadřuje fanouškům své díky za odběr.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: Video ho nebavilo, nechtěl se dívat. Řekl: *„Radši bych si pustil Taryho parkour.“*

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

Celkové hodnocení a doporučení ke sledování: průměrná hodnota 2,3

Mishovy šílenosti CZ jsou kontroverzním YouTube kanálem a podle toho také vypadá jeho tvorba. Pozitivně hodnotím to, že videa neobsahují vulgarismy, ale výrazy jako „pěčko“ je nahrazují. Nemohu jednoznačně říct, zda je video kanál vhodný či nevhodný. Ocení ho jistě příznivci počítačové hry Minecraft a děti starší než 6 let. Mého syna videa neoslovila, nechtěl se na ně dívat a nezaujala ho. Přikláním se k celkovému neutrálnímu hodnocení s mírně převládajícím negativním směrem. Dodávám, že k Mishově tvorbě se často vyjadřují jiní youtubeři a nešetří kritikou.

YT č. 5 Jmenuju se Martin

video č. 1: Kdyby Byly Písničky v Realitě, zveřejněno dne 3. 9. 2016, délka trvání: 2:59 minut.

Popis videa: Zábavná scénka formou úryvků známých českých a slovenských písní. Nechybí ani narážka na Mishovy šílenosti, kdy Martin použije Mishovo „*Už jsem tady zas.*“

Jeho osobní popis videa: „*Přemýšleli jste někdy nad tím, jaké by to bylo, kdyby byly písničky realita? Pokud je odpověď ano, tak je dnešní video přesně pro Vás. A pokud je odpověď ne, tak se stejně podívej. Inspirováno The Tonight Show Starring Jimmy Fallon&SteveKardynal.*“ (Jmenuju se Martin, 2016).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Styl tohoto videa mě pobavil. Scénka měla zajímavý scénář a úryvky písně v dialogu byly pečlivě a trefně vybrány.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: „*Jé, tam hraje Nafrněná, jak zpívá Bára Poláková, pustíme si ji?*“

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

video č. 2: Martin vs Kovy, zveřejněno 3. 9. 2016, délka trvání 4:10 minut.

Popis videa: Rozhovor youtubera Kovyho a Martina.

Jeho osobní popis videa: „*V dnešním videu uvidíte rozhovor se známým youtuberem Kovym, který trpí velmi neobvyklou závislostí - neustálou potřebou dělat challenge. Bavte se!*“ Challenge je výzva, prostřednictvím výzvy se plní úkoly Chvála (s. 46, 2015). Vtipná komunikace mezi dvěma youtubery, která není vhodná pro děti a nemohou jí pochopit, bez podrobného vysvětlení rodičů. V obsahu jsou nevhodná vyjádření, která by

mohla mít negativní vliv na děti jako například: Kovy: „*Co máš v té kapse? No jasně, skořice na cinnamon challenge.*“ Martin: „*To je heroin.*“ (Jmenuju se Martin, 2016).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Nejprve jsem si zjistila, co vlastně znamená challenge (vysvětleno výše) a pak lze porozumět obsahu videa. Doporučila bych sledování v přítomnosti rodičů nebo staršího sourozence, který může obsah přiblížit. Celkově pro mě video nebylo zajímavé.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: Video ho nebavilo, nerozuměl tomu. „*Nechci se na tohle koukat.*“ Poznal ve videu youtubera Kovyho: „*Toho znám, to je Kovy.*“

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

video č. 3: 5 dní v Barceloně, zveřejněno 19. 3. 2016, délka trvání: 3:15 minut.

Popis videa: Martinův výlet do Barcelony.

Jeho osobní popis videa: „*Na dnešek jsem si pro Vás připravil video z mého nedávného výletu do Barcelony. Bylo to tam naprosto skvělé a doufám, že se mi tímhle videem podaří co nejvíc z Vás inspirovat k tomu, abyste se tam také jeli podívat.*“ Ve videu je pak sestřih z výletu do Barcelony s příjemným hudebním doprovodem. Prezentace Barcelony v Martinově podání přinesla, alespoň mě, inspiraci k navštívení tohoto krásného města (Jmenuju se Martin, 2016).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Video hodnotím kladně. Nebudou ho vyhledávat děti nízkého věku, spíše starší děti a dospívající.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: „*Jó moře, já bych tam chtěl jet.*“ „*Podívej, mami, ta osvětlená fontána je pěkná.*“ „*Jede na skateboardu, chtěl bych ho k Vánocům.*“

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

Celkové hodnocení a doporučení ke sledování: průměrná hodnota 3,6

YouTube kanál není po sledování vybraných videí kanálem, který bych si vyhledávala častěji. Pokud bych třeba zhlédla více videí, můj názor by byl jiný. Líbilo se mi video o cestování a zasmála jsem se u jeho hudebního videa. Tvorba v podobě challenge mě nezaujala. Celkově hodnotím tento kanál průměrně, spíše pro středoškoláky a výše.

YT č. 5 Pedro

video č. 1: Minecraft S01E01 – Klasické začátky, zveřejněno dne 15. 1. 2012, délka trvání: 14:41 minut.

Popis videa: Jedná se o vůbec první komentované video let'splayera Pedra na jeho YouTube kanále PedrosGame.

Jeho osobní popis videa: „*Takže ahoj, já vás všechny zdravím. Já se jmenuju Pedro, a protože už mi cekem dost lidí říkalo, jestli bych taky nezkusil natočit nějaký ten let's play, tak jsem si řekl proč ne, ale je to můj první let's play, takže si myslím, že budu určitě hodně failovat, že tam bude hodně přeřeků a vůbec hodně chyb, takže doufám, že budete shovívavý publikum, že mě hned nevyhejtujete z YouTube a že se přes to nějak přenesete.*“ Potom začne ukázka ze hry Minecraft, kdy Pedro komentuje průběh v ukázce hry, například: „*Musím se podívat po nějakém místěčku, kde bychom se utábořili první noc, protože nerad bych zemřel první noc.*“ (PedrosGame, 2012).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Ačkoli jsem nikdy nehrála hru Minecraft, Pedrova prezentace a komentované ukázky her mě zaujaly. Nepoužívá afektivní výrazy ani vulgární slova, pokud se mu nepovede nějaký krok ve hře.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: „*Jó, Minecraft. Já bych si chtěl taky zahrát. Počkej, nech to ještě na chvíli puštěné, prosím mami.*“

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

video č. 2: Jak přežít v lese, zveřejněno dne 9. 9. 2018, délka trvání 4:33 minut.

Popis videa: Pedro se ve videu pohybuje v lese a dává rady, na co všechno je potřeba myslet, pokud se vydáme do lesa a rozhodneme se tam přespat.

Jeho osobní popis videa: „*V dnešním videu si ukážeme pět věcí, díky kterým máte šanci přežít ve zrádných a nebezpečných českých lesích!*“ Následně se k němu přidá herečka Kristýna Kociánová. Vyjádření k vodě: Kristýna: „*Pedro, já už nemůžu, máme nějaké pítíčko?*“ Pedro: „*Máme pítíčko, dáš si?*“ a podá ji lahev s vodou. Dodává: „*Na vodu byste nikdy neměli zapomínat. Berte si ji s sebou minimálně dva litry na osobu, a když je velký horko, tak klidně o litr víc.*“ (PedrosGame, 2018).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Záměrně jsem vybrala i jinou tvorbu Pedra než jsou let's playe (komentované počítačové hry). Video mě mile překvapilo, zábavnou formou dává doporučení, co by se mělo a nemělo dělat při výletu do lesa. Video má pozitivní potenciál v působení nejen na děti ohledně chování v přírodě.

Vojtěchova reakce po zhlédnutí videa: „*Tak tohle mě zajímá. To je jako, když jsme s tátou na rybách a spíme v bivaku.*“ „*Myslíš, že v tom lese našli houby?*“

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

video č. 3: Zabiják zombiků/virtuální realita, zveřejněno 11. 6. 2016, délka trvání: 12:15 minut.

Popis videa: Let's play video trochu jinak.

Jeho osobní popis videa: „*Jedno z nejspeciálnějších herních videí u mě na kanále! Virtuální realita je tady! Pokud se vám video bude líbit, určitě nezapomeňte dát lajk, nebo ho případně sdílet! Díky!*“ Na začátku videa: „*Ahoj, já vás zdravím. Tady Pedro a vítám vás u dalšího let's playe, ale dneska to nebude vůbec obyčejnej let's play. Dneska to mega hustej krutopřísnej let's play, kdy budeme zabíjet zombiky pomocí tady toho vybavení.*“ Ukazuje speciální brýle umožňující zobrazení virtuální reality. V levém rohu videa je vidět Pedro, jak ovládá hru. „*Tak vás tady odbouchnu takhle, vás takhle. Tady máte ještě maso kluci, pojd'te sem.*“ (PedrosGame, 2016).

Moje hodnocení po zhlédnutí videa: Video zaměřené na let's play, tentokrát hru ve virtuální realitě, kde Pedro zabíjí zombíky. Povaha hry, dle mého názoru, není vhodná pro dětské uživatele, i když je mi jasné, že tento styl vyhledávají a budou znát. Pedro zabíjí zombíky zbraněmi, hází po nich granáty.

Hodnocení Vojty: „*Jó, tak to je hustý, to bych si chtěl vyzkoušet. My si s klukama taky hrajeme na zombíky a strašíme se ve školce. Dobrý, jak se rozletěli. Kolik za to dostal bodů?*“

Hodnocení na škále: negativní 1 2 3 4 5 pozitivní

Celkové hodnocení a doporučení ke sledování: průměrná hodnota 3,3

Pedro je YouTuber, který se převážně zaměřuje na let's playe, což je komentované hraní počítačových her. První komentovanou hru umístil na kanál PedrosGame již v roce 2012. Patří mezi české youtubery, kterým je více než 30 let a v tomto prostředí se pohybuje

poměrně dlouhou dobu. PedrosGame je kanál pro vášnivé hráče počítačových her, mě jako laikovi, videa nic neříkají. Ve videích, které jsem zhlédla, oceňuji, že Pedro nepoužívá vulgarit. Tento YouTube kanál doporučuji především pro aktivní hráče, kteří musí ocenit Pedrovu profesionalitu.

Tab. 3 - Přehled hodnocených youtuberů

Hodnocený youtuber	Konečný průměr hodnocení
Kovy	4,3
Jmenuju se Martin	3,6
Vojta Plachetka	3,6
PedrosGame	3,3
Tary	2,3
Mishovy šílenosti CZ	2,3

Zdroj: vlastní úprava

4.7 Diskuse k výsledkům výzkumné části

Provedením tematické analýzy videí youtuberů, se mi podařilo odpovědět na stanovené výzkumné otázky, které spolu souvisí a navazují na sebe. Z jejich výsledků, lze říci, že fenomén youtuberů a jejich tvorby může přispívat k vývoji dětí a ovlivnit jejich sociální chování stejně jako například subkultury nebo další fenomény (Instagram, Facebook) dnešní doby a podprahové jednání, které si dítě neuvědomuje, pak ve velké míře ovlivňuje chování manifestní.

Výsledky hodnocení

Po hodnocení na škále a získaným průměrem ze sledovaných videí je jasné, že youtuber Kovy má nejlepší hodnocení. Jeho videa jsou ve stylu spojení zábavy a poučení a jsou tak vhodnými jak pro děti, tak dospělé. Youtuberi Vojta Plachetka a Jmenuju se Martin, mají druhé nejvyšší ocenění. Jejich tvorba obsahuje zábavu, ponaučení, v menším měřítku nevhodné výrazy. Třetí v pořadí je Pedro jako let's player, který tvoří ve velké míře videa,

ve kterých komentuje počítačové hry. Čtvrtí v pořadí jsou Tary a Mishovy šílenosti CZ. Jejich tvorba obsahuje mnoho vulgarismů a nevhodných gest.

Analyzovaná videa jsem nejdříve zhlédla sama a poté se synem. Jde o tzv. techniku spoludívání se, kterou podrobně popisuje Šedřová (2007). Je důležité, aby rodiče dítěti vysvětlili obsah, kterému nerozumí, a konverzovali s ním v průběhu sledování. Z výše uvedeného vyplývá, že dítěti se líbí videa zábavná, kdy se smějí například parukám a různým vtipům. Naopak mého syna nezaujala videa, ve kterých jsem viděla preventivní zaměření, protože ještě nechápe pravý význam sdělení. Klíč k úspěchu vidím v mediální výchově a zvyšování technických schopností u samotných rodičů.

Je potřeba uvést, že vzhledem k vysokému počtu youtuberů práce nemůže poskytnout závěrečné doporučení, zda video kanál dotyčného sledovat či nikoliv. Hodnotit obsahovou část videí z YouTube nelze jednoznačně a bez hlubší znalosti posoudit. Výzkumná část práce může poskytnout informace o současných trendech při práci s internetem, konkrétně s oblíbeným video serverem YouTube a pomoci dozvědět se zajímavosti o současném fenoménu, který patří k náplni volného času dětí.

5 Závěr

V bakalářské práci jsem definovala nová média a možná rizika jejich užívání. Proměna životního stylu současných rodin s tímto tématem úzce souvisí. Média vnesla do chodu rodin přínos ve směru moderních technologií, díky kterým si můžeme usnadnit běžný režim dne, zároveň přinesla negativní stránky, které zasahují do interpersonálních vztahů nejen v rodinném systému. Závěrečná práce charakterizuje současný životní styl rodin v souvislosti s médii. Děti mají lepší schopnost technicky zvládat různá média než rodiče a stává se tak, že místo toho, aby rodič vysvětloval dítěti, jak s médii zacházet, dítě poučuje své rodiče, a proto je důležité zvyšovat si mediální gramotnost.

Zaměření tématu se týká cílové skupiny předškolních dětí, které s médii umí pracovat, například od věku dvou let, kdy si samy dokážou pustit televizi nebo aplikaci na chytrém telefonu či tabletu. Rodiče by měli zvážit, jaká je vhodná doba pro zařazení média do života dítěte a záleží na nich, jaká nastaví pravidla k jejich užívání. Zároveň by měli mít povědomí o možnostech preventivních aktivit, které by jim mohli pomoci k rozšíření mediálních obzorů.

Výzkumná část obsahuje tematickou analýzu videí z video kanálu YouTube a doporučení k metodické práci rodiče s dítětem. Analýzou jsem dospěla k tomu, že je velmi důležité s dítětem komunikovat a vysvětlovat mu obsah tak, aby mu co nejlépe porozumělo. Ve výzkumné části se mi podařilo odpovědět na výzkumné otázky, ze kterých vyplynulo, že podprahové jednání (ve formě rizikového chování, interpersonálních vztahů, násilí, reklamy, komunikace s diváky, prevence), které si děti neuvědomují, potom ve velké míře ovlivňuje chování manifestní.

Cíl závěrečné práce a to definovat digitální média a jejich postavení ve společnosti, přinést informace ohledně možných rizik souvisejících s užíváním digitálních médií, objasnit roli rodiče v procesu socializace při současném životním stylu rodin, byl splněn.

6 Seznam použitých zdrojů

BEARISON, D. J.; Bain J. M.; DANIELE R. (1982), Developmental changes in how children understand television. *Social Behaviour and Personality*, 10, 133-144.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Přeložil Vladimír JÚVA, přeložil Vendula HLAVATÁ. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.

GILES, David. *Psychologie médií*. Praha: Grada, 2012. Z pohledu psychologie. ISBN 978-80-247-3921-2.

GRŮVNA, Tomáš a kol. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: WoltersKluwer, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3.

HAGEN, I., 'We can't just sit the whole day watching TV' Negotiations concerning media use among youngsters and their parents. In *Young*, 15, 2007, s. 369-393.

HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. Pedagogická praxe (Portál). ISBN 978-80-7367-628-5.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

CHVÁLA, Tomáš. *Já, Jiřina*. Praha: Cooboo, 2015-. ISBN 9788075440082.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6.

JIRÁK, Jan a Helena PAVLIČÍKOVÁ. *Média pod lupou: (mediální výchova jako téma celoživotního vzdělávání)*. Praha: Powerprint, 2013. ISBN 978-80-87415-70-2.

KRAUS, Blahoslav. *Sociální deviace v transformaci společnosti*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-575-2.

KRAUS, Blahoslav. *Životní styl současné české rodiny*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-544-8.

LANGMEIER, J., KŇOURKOVÁ, M. *Psychologie část I*. Praha: Univerzita Karlova. 1984. 1. vyd. 130 s.

- LIVINGSTONE, S., *YoungPeople and New Media*. London: Sage, 2002.
- MATĚJČEK, Zdeněk. *Rodiče a děti*. Třetí, upravené vydání (ve Vyšehradu první). Praha: Vyšehrad, 2017. ISBN 978-80-7429-797-7.
- MEYROWITZ, Joshua. *Všude a nikde: vliv elektronických médií na sociální chování*. Praha: Karolinum, 2006. Mediální studia. ISBN 80-246-0905-3.
- MIČIENKA, Marek a Jan JIRÁK. *Rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. Praha: Partners Czech, 2006. ISBN 80-239-6762-2.
- MORAVEC, Václav. *Média v tekutých časech: konvergence audiovizuálních médií v ČR*. Praha: Academia, 2016. Společnost (Academia). ISBN 978-80-200-2572-2.
- PIAGET, J.; INHELDER, B. (1969). *The psychology of the child*. New York: Basic.
- ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem: [vývojová psychologie] : přepracované vydání*. 3. vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0772-6.
- SAK, Petr a Jiří MAREŠ. *Člověk a vzdělání v informační společnosti*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-230-0.
- SPITZER, Manfred. *Kybernetoc!: jak nám digitalizovaný život ničí zdraví*. Přeložil Iva ZÜNDORF. Brno: Host - vydavatelství, 2016. ISBN 978-80-7491-792-9.
- SPITZER, Manfred. *Digitální demence: jak připravujeme sami sebe a naše děti o rozum*. Brno: Host, 2014. ISBN 978-80-7294-872-7.
- ŠEĐOVÁ, Klára. *Děti a rodiče před televizí: rodinná socializace dětského televizního diváctví*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-149-2.
- ŠEĐOVÁ, Klára. *Mediální výchova v rodinách předškoláků*. Pedagogická orientace 2006, č. 1, s. 72–85. ISSN 1211-4669.
- ŠERÝ, Ladislav. *Laserová romance*. Praha: Sdružení Analogonu, 2005. Analogon. ISBN 978-80-86603-07-0.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.
- VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK, ed. *Aplikovaná sociální psychologie I*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-269-6.

Internetové zdroje:

About. *Parkour by Tary*. In: YouTube[online]. 2009 [cit. 2019-03-25] Dostupné z: <https://www.youtube.com/user/parkourbytary/about>

About. *Tady Kovy*. In: YouTube[online]. 2014 [cit. 2019-03-25] Dostupné z: <https://www.youtube.com/user/TadyKovy/about>

About: *Vojta Plachetka*. In: YouTube[online]. 2014 [cit. 2019-03-25] Dostupné z: https://www.youtube.com/channel/UCZ-gYT6_Ey2v1YaboYfUZtg/about

About: *Mishovy šílenosti CZ*. In: YouTube[online]. 2016 [cit. 2019-03-25] Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/UckZU7emUtTqpdS32mRbyqEg/about>

About: *Jmenuju se Martin*. In: YouTube[online]. 2014 [cit. 2019-03-25] Dostupné z: <https://www.youtube.com/user/JmenujuSeMartin/about>

About: *PedrosGame*. In: YouTube[online]. 2012 [cit. 2019-03-25] Dostupné z: <https://www.youtube.com/user/PedrosGame/about>

Bradáčová, R., *Robotická včelka Bee-Bot v mateřské škole*. In: clanky.rvp.cz [online]. 2019 [cit. 2019-04-05] Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/22037/ROBOTICKA-VCELKA-BEE-BOT-V-MATERSKE-SKOLE.html/>

Český statistický úřad. *Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci*. [online]. 2018 [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/7-vyhledavani-vybranych-informaci-na-internetu-p8us8ur57w>

Děti médiím rozumějí, ale jinak. In: sancedetem.cz [online]. 2019 [cit. 2019-04-01] Dostupné z: <https://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/deti-mediim-rozumeji-ale-jinak-medialni-vychova-v-rodine-15.html#vychovny-styl-rodicu-media>

Dolanská J., *Předškoláci neumí mluvit, mobil ale ovládají excelentně, hlásí učitelé*. In: [iDnes.cz](http://idnes.cz) [online]. 2018 [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/karlovarsky-kraj-skolstvi-predskolaci-logopedie-vlcek-mlatilikova.A180517_401807_vary-zpravy_prz

Fialová, L. *První zjištění z povinné docházky předškoláků: mají problémy s komunikací i motorikou.* In: iDnes.cz [online]. 2017 [cit. 2019-04-01]. Dostupné z: <https://www.rodicevitani.cz/skola-a-ucitele/predskolni-vzdelavani/prvni-zjisti-povinne-dochazky-predskolaku-deti-maji-problemy-komunikaci/>

Jmenuju se Martin. *Kdyby byly písničky v realitě.* In: YouTube [online]. 2019 [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=M6QWIPieKjs>

Jmenuju se Martin. *MARTIN VS KOVY.* In: YouTube [online]. 2017 [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=1HBU8HXXodQ>

Jmenuju se Martin. *5 dní v Barceloně.* In: YouTube 2016 [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=4pl4ORIRBxM>

Kovy. *Kovyho mediální ring 2. – Co jsou nepravdivé zprávy?.* In: YouTube [online]. 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=2aw0TD6esbQ>

Kovy. *Despacito (ČESKÁ PARODIE) Kovy.* In: YouTube [online]. 2017 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=iKTPV-HJsEo>

Kovy. *Facebook.* In: YouTube [online]. 2016 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=4nma47x3zCo>

Kovyho mediální ring. In: jsns.cz [online]. 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.jsns.cz/lekce/226333-kovyho-medialni-ring>

Mishovy šílenosti CZ. *Český Minecraft Song!!!.* In: YouTube [online]. 2016 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=RBbYOEgXD1k>

Mishovy šílenosti CZ. *Generace internetu [Official Music Video].* In: YouTube [online]. 2017 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=jtsD9MADh2g>

Mishovy šílenosti CZ. *SONG ZA 100 000 ODBĚRATELŮ.* In: YouTube [online]. 2016 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=AIs91Wm20kU>

PedrosGame. *Minecraft S01E01 - Klasické začátky (CZ HD).* In: YouTube [online]. 2012 [cit. 2019-03-30]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=U_Vb-93MerA

PedrosGame. *JAK PŘEŽÍT V LESE.* In: YouTube [online]. 2018 [cit. 2019-03-30]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=tzDfr7GleIQ>

- PedrosGame. *ZABIJÁK ZOMBÍKŮ, virtuální realita*. In: YouTube [online]. 2016 [cit. 2019-03-30]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-RFAj6svo6k>
- Co je parkour*. In: parkour.cz [online]. 2019 [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: <https://www.parkour.cz/cs/>
- Procházková, A. *Kovy: Pro mnoho youtuberů je výhodnější nepouštět se do kontroverzních témat*. In: student.e15.cz [online]. 2017 [cit. 2019-04-01].
- Šebková J. *Rozvíjení digitální gramotnosti u dětí předškolního věku*. In: clanky.rvp.cz. 2019 cz [online]. 2019 [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/21984/ROZVIJENI-DIGITALNI-GRAMOTNOSTI-U-DETI-PREDSKOLNIHO-VEKU.html/>
- Tary. *Taryho Nejlepší Parkour video!*. In: YouTube[online]. 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=QohmmeDpVHs>
- Tary. *Parkour mýma očima 3, Tary a Vova*. In: Youtube[online]. 2017 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=QAxmdkr21To>
- Tary. *Představa vs. Realita Tary camp*. In: YouTube[online]. 2017 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=S3Chi_IbNU4
- Terdy. *TARY !? Proč máš, tak drahé oblečení? (Celé vysvětlení)*. In: YouTube [online]. 2019 [cit. 2019-03-21]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=CGsEx8y63zw>
- VEČEŘA, Petr. *Rozhovor PedrosGame*. In: munimedia.cz [online]. 2014 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.munimedia.cz/prispevek/herni-scena-u-nas-zaziva-pomerne-dobre-casy-rika-let-s-player-pedro-8209/>
- Virální video (virál)*. In: ihned.cz [online]. 2014 [cit. 2016-04-01]. 2017 [cit. 2019-04-02]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-66002790-nejvetsi-uspech-u-ceskych-uzivatelu-youtube-mel-kovy-jeho-parodie-na-hit-despacio-ma-necelych-8-milionu-zhlednuti>
- Vojta Plachetka. *První den školy, sketch*. In: YouTube [online]. 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=XvHt1zLax0g>
- Vojta Plachetka. *10 VS 18 LET*. In: YouTube [online]. 2017 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=qgjTa8hC_gM

Vojta Plachetka. *Když hlídáš mladšího sourozence*. In: YouTube [online]. 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z:<https://www.youtube.com/watch?v=qprsvAWvqTs>

7 Seznam tabulek

Tab. 1 - Přehled vybraných youtuberů do výzkumného vzorku ke dni 20. 3. 2019

Tab. 2 - Přehled vybraných videí na konkrétním YouTube kanále

Tab. 3 – Přehled hodnocených youtuberů

8 Seznam obrázků

Obr. 1 – Úchop rukou

Obr. 2 – „Nakresli člověka“

Obr. 3 – Robotická včelička Bee-Bot